

Izgalmas történet.

A Roches-kastélyban vagyunk, Touraine-ben, a szünidő vége felé. Ime, itt látjuk Julie de Lescourtois kisasszonyt, a kastélybeliek egyetlen leányát a szobájában: tizenhat éves, karesu és sovány, nagy ártatlan szempárral. Már elkészült éjjeli öltözékével és nem haragszik, a mikor ilyen kisleányosan látja a haját, a jó szorosra befűtött hosszú szőke fonatot, mely lehull mályvaszínű hálóköntösére, mely mindent elárul abból, a mit takarnia kell. Mert Julie de Lescourtois kisasszony, a helyett, hogy okos módon befelekiüdne a XVI. Lajos korabeli ágyvaskájába, mely fehérre van festve kék csikokkal, házi köntöst dobott a hálóköntös fölé. Azután kopogtat a szomszéd szobába nyíló ajtón s szól:

— Jeanne, jössz?

— Igen, édes . . .

És egy perccel később megjelenik egy másik mályvaszínű köntösbe bujtatott, ugyanannyi éves leány a Julie szobájában. A köntös Jeanne Afiery kisasszony gyönyörű formáit takarja; kőpécős, szőke leányka. Julienek intézetbeli barátja, és még a szünidő alatt is elválaszthatatlanok.

Titokzatos arccal és egyformán komolyan: mind a ketten elmennek a szoba közepén lévő íróasztalhoz. De Lescourtois kisasszony egy nagy kéziratcsomót vesz elő, melynek első lapján a következő szavak olvashatók:

Elárulva.

— Izgalmas regény. —

Irta Enguerrand de Casteljaloux.

Lescourtois kisasszony egy pillanatig lapoz a kéziratban. Jeanne, a barátja, bámulattal határos csodálattal nézi. Csak ez a hűséges barátja ismeri a nagy titkot: Enguerrand de Casteljalouxnak hosszú szőke fonat hull le a derekára és mályvaszínű köntöst visel. Az „Elárulva!” című regény szerzője nem más, mint Julie; az izgalmas regény nyelv már százharom kézírathasáb telt meg és a szünidő alatt született meg. Julie azzal a kifogással, hogy leveleket ír, vagy újra átolvassa azokat, minden délután bezárkóztott néhány negyedóra a drága fűzetével és este, a mikor a kastélyban már mindenki lefeküdt és minden ajtó bezárult, fölolvasta Jeanne-nak azt, a mit napközben dolgozott.

Jeanne megkérdezte:

— Megesináltad a nagy jelenetet?

— Igen, — felel Julie.

— Egészen ama pillanatig, amelyben . . . ?

— Igen . . . Hallgassd.

A két barátja leül.

Julie (könyvedén köhint és olvas):

„Maxime kapitány nem tévedett. A hatás, a kit . . .”

Jeanne (félbeszakítja): A melyet.

Julie: Igazán? A melyet? . . . (Most már érti.) Ah, igazad van. (Kijavítja . . . a melyet Marguerite de Vilanra gyakorolt, szörnyű volt. Tudta, hogy a leány, a mikor először látván meg őt . . .”

Jeanne (félbeszakítja): Irnád talán: látta meg őt!

Julie (érzékenykedve): Kérlek, ne szakíts félbe minden percben, inkább nem olvasok tovább. Fáraszt ez a nyelvtannal való fontoskodás . . .

Jeanne (szelíden): De hát . . . csak nem hagyhat szíven nyelvtani hibákat.

Julie: Hibákat . . . Hiszen nem a hiba a fontos itt. Azt az ember a korrekúrában javítja ki. Hiba minden könyvben akad . . . Éntem én már . . . (gondolkozik) Boileauban . . . Zenaide Fleuriotban, mindenütt . . .

Jeanne: Tulajdonképpen igaz, folytasd tehát.

Julie (olvas): . . . hogy a mikor először látván meg őt, már szerelmes volt belé. Marguerite így írt róla az édes anyjának egy lehetetlen vidéken levő kastélyában, a hol tartózkodott: „Oh, mily szép ő! Milyen remekül illik rá az

egyenruha! Milyen szép a keze! Milyen büszkén kipödört a bajusza! A bátorságot le lehet olvasni patibuláris arcáról . . .”

Jeanne: Te, mit tesz az, hogy „patibuláris”?

Julie: Hogyan? Te ezt nem tudod? Ezt olyan emberekről szokták mondani, a kiknek gonosz arcuk van, olyan, mint a brigantiknak . . .

Jeanne (meggyőzve): Ah!

Julie (olvas): „Nekilekesevde e visszaemlékezés által, Marguerite leborult a feszület előtt és könyörgött, hogy a kapitány felesége lehessen. Ha nem, ő képes lesz a legnagyobb örültségekre, például elszókteti magát . . .” (Jeannehoz fordulva): Tetszik?

Jeanne: Rémitően szép. Ez olyan regény, a melyet nem lehet odaadni akárki kezébe.

Julie (göggösen): Oh nem! (Olvas.) „Az éj leszállt; árnyat borított a Loiret minden völgyére. Az égen egyetlen csillag sem ragyogott. A hó halotti leplet borított a tájra. Marguerite kiment a szobájából. A szél dühödten fújt a kastély folyosóiban . . .”

Jeanne (kissé elhalványodva): Julie, én felek. Miért írsz ilyen dolgokat? . . . (Közlebb húzza a székét a Julieéhoz.)

Julie (folytatja): . . . dühödten fújt a kastély folyosóiban. Vajjon Marguerite miért érezte szükségét annak, hogy kimenjen a szobájából és sétáljon a terrasszon ebben a dermesztő hidegben? Titokzatos erő készítette . . . És ez alatt mit csinált Maxime kapitány? . . .”

Jeanne (izgatottan): Ő is itt van?

Julie: Hol, itt? . . .

Jeanne: Hát a kastély parkjában? . . . Bizonyos vagyok benne. Olvass hamar! Istenem, be szép . . .

Julie (olvas): „A kapitányt is hajtotta a titokzatos erő a fiatal leány felé, a melyre . . . (habozik, majd határoz), a kire oly hatást gyakorolt. Éjjeli tizenegy óra felé megnyergelte lovát, Artabant, és elindult a kastély felé. A park ajtaját zárva találta.”

(Julie elhallgat, hogy a hatásban gyönyörködjen.)

Jeanne: Mit fog most csinálni?

Julie (ujra belekap az olvasásba): „Maxime leszállt a lováról és szolgálati fegyverével zörgetett a házfelügyelő ajtaján. Ez ijedten nyitott ajtót. „Hallgass rám, szól a kapitány; ha egyetlen szót szólsz, szétrobbantom az agyadat ezzel a revolverrel. Ha bebocsájtasz, ime, száz-ezer frank bankjegyekben.”

Jeanne: Irhatnád talán, hogy háromszáz-ezer.

Julie: Miért?

Jeanne: Száz-ezer franknak csak három-ezer frank a kamatja . . . Pedig hát, szegény, kiteszi magát annak, hogy elveszítse az állását.

Julie (kijavítja): „Ime háromszáz-ezer frank bankjegyekben”. A házfelügyelő elfogadta, a kapitány újra felült a lovára és betért a parkba. A Marguerite szobájában égő világosság volt a vezetője . . .” (Jeannehoz fordulva.) Most csak annyit mondok, hogy vérfagyasztó dolgokat fogsz hallani. Hallgass ide. Ezt a jelenetet, a mely most következik, magam eszeltem ki egészen: sokkal naturalisztikusabb, mint George Sandnak bármely munkája.

Jeanne: Csak olvasd.

Julie (olvas): „Marguerite ott állt a Loiret-re nyíló terrassz korlátjához támaszkodva, a mikor hirtelen meghallotta a ló nyerítését, a mely a folyamban uszott . . .”

Jeanne: Jól tudod, hogy a Loiret nem folyam. De hát nem baj, csak olvas.

Julie (olvas): „Marguerite! . . .” kiáltott Maxime. A leány ráismert és megsejtette őt az éji sötétség ellenére. Egy perccel később már ott volt a karjaiban . . .”

Jeanne (bátortalanul): S a ló?

Julie: Figyelj. (Folytatja.) „A kapitány odaállította lovát a terrassz elé, a mely a Loiret fölé nyílt . . . föllálva a nyeregben, éppen elérte

az erkély korlátját és szenvedélyesen ölelkezett Marguerite-tel. (Jeanne lihegve hallgatta. Julia folytatta.) A leány megölelte friss és szőke karjaival és betakarta hosszú hajával; égő pillantásokat vetett rá nagy, kék szeméből és ez a láng diadalmaskodott az akarat minden erejével, a gondolat minden gyöngédségével. A kapitány ajka szomjasan tapadt hozzá . . .”

Jeanne (nyugtalanzkodva): Ezt te irtad?

Julie (zavartan): Igen . . . Miért?

Jeanne: Mert . . . nem tudom . . . de nekem úgy tetszik, mintha ehhez hasonló már olvastam volna. Oh, már tudom . . . Abban a vörös könyvben, a melyet a mult szünidőben elcsentél a könyvtárunkból . . .

Julie: Nos igen! Nem tagadom. Csak néhány mondatot másoltam le abból a könyvből. „Indiana” volt a könyv címe és ez az a rész, a melyben Raymond megöleli a néger leányt. Csak hogy én megváltoztattam. Ott ugy van: „friss és barna karjaival” meg „nagy fekete szeméből . . .” Aztán meg a körülmények sem hasonlók. „Indiana”-ban mindketten ott vannak a Delmarené szobájában. Az én regényemben az egyik a lován van, a másik a terrasszon. Ez egy egészen új helyzet.

Jeanne (meggyőzve): Igaz . . . És ezzel a jelenetnek vége?

Julie: Dehogy! Hiszen a vége a legjobb.

Jeanne: Olvasd hamar a végét.

Julie (olvas): „A szél örülten fújt tovább a park fái közt és befagyasztotta a Loiretet, a mely ott folyt a terrassz alján. Hirtelen kettőt vert a szomszédos toronyóra. „Két óra! kiáltott Marguerite. Vissza kell térnem kicsiny szobámba. — Isten önnel, szerelmesem, felelt a kapitány. Soha sem fogom elfelejteni a gyönyörteljes órákat, a melyeket ön mellett eltölthettem. Isten önnel, vagy inkább: viszontlátásra!” És még utóljára fölegyesedve a nyeregben, szenvedélyesen megcsókolta a száját! . . .”

Jeanne (megbotránkozással): Oh! . . .

Julie (mosolyogva): Ez vad dolog, nemde?

Jeanne: De legalább megcsókolt-e?

Julie: Nem. A leány akarná, de a kapitány nem akarja. Kedvesévé lesz egy amerikai nőnek.

Jeanne (elgondolkozva): De szép lehet ez az ember! . . .

Julie: Figyelj egy kissé a végére, az még sokkal érdekesebb.

Jeanne: Olvass.

Julie (olvas): „Marguerite hallgatta egy darabig a lódobogást és aztán lassu léptekkel, mintha álmodnék, visszatért a szobájába . . . Másnap, a mikor fölébredt, éles sikolyt hallatott: érezte, hogy anyává lesz!”

Jeanne (meghatottan): Oh, a szegény leány! Ez borzasztó . . .

Julie (büszkén): Nem sok regényünk van, a mely ennél érdekesebb volna, ugy-e. Jeanne?

Jeanne: Bizony. (Kis idő múlva.) De mondd csak, Julie, mi volt az, a mit Marguerite érzett, az, hogy kis babája lesz? . . .

Julie (megöleli): Hát persze! Csakugy, mint minden asszony, nemde? Ezek olyan dolgok, a melyeket mindenki tud. Az emberen előbb észreveszik, aztán azt mondják: „Asszonyom, önnel kis babája lesz.”

Jeanne: Csakugyan.

(Egy darabig eltűnődnek. Julie beteszi a kéziratot tartalmazó fűzetet, aztán elzárja a fiókban. Jeanne lassu léptekkel halad a szobája felé.)

Julie: Lefeküszel?

Jeanne: Igen. Tudod, neked igazán nagy tehetséged van.

Julie: Igazán, gondolod? Van olyan jó, ez a regény, mintha George Sand írta volna?

Jeanne (elgondolkozik egy pillanatig, hogy igazságos ítéletet mondhasson): Én a magam részéről kissé illetlennek tartom a dolgot, de jobban van megcsinálva.

Julie (szenvédélyesen): Szeretném már nyomtatásban látni . . . s közölve valamely újságban . . . Nem leszel irigy?

Jeanne: Nem. Én csak azt szeretném, ha engem is szeretne egy olyan ember, mint ez a kapitány.

(A két fiatal leány néhány pillanatig eltűnődik.)

Julie: Isten veled! Most már lefekszem.

Jeanne: Én megyek imádkozni.

Julie: Én már imádkoztam.

(Megölelik egymást. Jeanne bezárja maga után az ajtót. Julie lefekszik.)

Marcel Prévost

Előítéletek.

Csupa előítélet vesz bennünket körül, s a legtöbb megrögzött előítélettel mi nők találkozunk. Valamikor réges-régen kisütötték ránk, hogy gyöngék vagyunk, sokkal gyöngébbek a férfinnál; s hiába látjuk, hogy a favágó felesége csak úgy hordja, vágja a fát mint az ura; a kavicsstörő asszony csak úgy csap le a kőre s tördeli azt az útszélén, mint az ura; a vásárról hazatérő házasságnál az asszony éipeli a hátán a nagyobb terhet, egyre megy: a gyöngébb mindig az asszony. Ennyit a fizikai gyöngéségről és ebben még lehet is valami. A parasztasszonyt korán szoktatják a megerőltető munkára, végzi is, de korán is hervad tőle. Az ugynevezett „dámák“ már kevésbé bírják a fizikai munkát, csak hogy ezt épp úgy nem bírja az elkényeztetett uracs sem és így nem sok az, a mit az egymás szemére vethetnek. A lelki erő? Önuralom? Hidegvér? Lélekjelenlét? A maradiak szerint mindannyi férfierény, a melyből vajmi kevés van meg az asszonyban — mondják ők. De ez sem igaz ám. Mennyi lelki erő van a leggyöngébb nőben is! Hogy el tudja viselni a legmélyebb lelki fájdalmat! A lelke sir, s az ajka mosolyog! Vajjon meg tudja-e ebben közelíteni a férfi? S önuralomról ne sokat beszéljünk ott, a hol a legtöbb férfi még annyira sem vesz erőt magán, hogy mikor hazajön, egy kissé deris arcot mutasson hűséges asszonyának, még ha kiűn, a hivatása közben érte is valamely kisebb-nagyobb kellemetlenség. Ilyenkor aztán álljon elő az asszony s oly „csekély“ lelki erejével mosolyogjon, rejtse el titkos aggodalmait, melyeket férj uram sötét arca szült; gyöngéd kézzel simítsa el a barázdákat s üzze el a gond s a bajszülte felhőket. Tegye meg és teszi is, de csak úgy, ha a gyöngéd kezéhez megvan az erős lelke és a kellő önuralma.

S a hidegvér? Csak az ajkán nem szólítják a nőt, legfeljebb ápolónak, s ott bizony megvan a maga hivatásában ugyanannyi hidegvére, mint a katonának, a ki kiűn áll a csatasorban. De míg emelt magával ragadja a harc hívé, s megy előre, még ha nem is szívesen s halálfelelem közt, mert hátrálnia, menekülnie nem szabad: az a szegény ápolónő a haldoklók, sebesültek jajgatása, nyögése közben csak úgy hallja az agyuk dörgését, a puskák ropogását, és egyetlen pillanatra sem jut eszébe, hogy menjen innen, hanem megállja helyét s bár mennyire megközelíti is a halálós veszedelem: nyugalommal, hidegvérrel önt vigaszt emitt a kinlódók lelkébe és szorítja le amott egy újabb halott szemét.

Az épp a téves felfogás, hogy azokat a tulajdonságokat vitatják el a nőtől, a melyekhez lélek kell, mert a lélekből fakadnak. Már pedig erős, érző lelke legelsőbb is a nőnek van. Ez az erőssége s ez a gyöngéje — ez ad neki erőt, a mikor nem szabad gyengének lennie, s ez teszi gyöngévé, ha nem erőre, hanem gyöngéd, érző kebelre van szüksége.

Mindezeket a tulajdonságokat pedig nem vitatjuk el a férfitől sem, s nem is hibájaként akarjuk feltüntetni, a mikor a nőt helyezzük ezekben föléje. Csak természetes, hogy mindabból, a mi a lélek, az érzelem világához tartozik, több legyen a nőben. Az igazi nő munkaköre, hivatása nem zárja ki azt, hogy bármennyire el van is foglalva reggeltől napestig, ne foglalozhassék azzal, a mi esetleg a szívét, a lelkét betölti.

Másként van ez a férfinnál. Neki, a hogy betette maga után az ajtót, jóformán mindent otthon kell hagynia, a mi nem tartozik a külső dolgaira. Az ő gondjai másminők, s az a férfi, a kiből nagyon is „érző kebel“ lakozik, bizonyos, hogy rossz bankhivatalnok, ügyvéd, stb.

Ebből kitetszik, hogy jól van elrendezve minden, egy a hogy van: Te küzdesz kint, én várlak idebenn, dolgozva érted, gondolva rád, s ha megtérsz, hűséges társadat helyén leled.

Nem a legkisebb büni, a mit a nő szemére vetnek, hogy nem ért a titoktartáshoz! Pedig milyen égbekiáltó, hagyományos előítélet ez is! Lehet, hogy vannak fecsegő asszonyok, sőt pletykálkodók is, de velők szemben ugyanolyan arányban állnak a fecsegő, pletykálkodó férfiak.

Hogyan lehet a nőre ráfogni azt, hogy nem tud titoktartó lenni, a mikor évezredek óta már a szokás is egész sereg titoknak a megőrzésére kényszeríti. Ha másban nem kellene is, de már például mennyire kell titkolnia az érzelmeit a szerelem terén. — Az erdei madár szerelmes hívással szólítja párját — neki szabad elárulnia, hogy van vágy és érzelem a szívében; a nőnek várnia kell, a míg a férfinak kegyesen tetszik megvallania a szerelmét. Van ezenkívül még számtalan dolog, a mi a nőt gyermekkorától fogva titoktartásra kényszeríti.

Ennek ellenében mennyivel könnyebben válhatik fecsegővé a férfi. Neki nincs és nem volt oka a titkolózásra. Előtte nyitva van minden ajtó és érdemének tudják be, ha őszinte és nyílt szívi.

A férfinak különben is több alkalma van a titok kifeccsésére. Ott van például a boros állapot; azt mondják, hogy a férfítitkok legnagyobb része borközi állapotban kerül napfényre. Nos, ez az alkalom már teljesen ki van zárva a nőtől.

Akaraterő nincs a nőben, mondják a kételkedők. S hogy a férfinnál jobban bírja a testi fájdalmat, ezt azzal indokolják, hogy durvább az idegzete s hogy ilyenformán kevésbé érzi is a fájdalmat, mint a férfi. Hogy igaz-e, azt persze nem tudom; feltétlenül csak az tudná megállapítani, a ki mind a kettőt megpróbálhatja.

De bármint van is, annyi bizonyos, hogy a nők nem egyszer bebizonyították, hogy még a fájdalmak elviselését is első sorban az akaraterőjüknek köszönhetik. Ha csak a boszorkányperek nézzük, már ott is láthatjuk, hogy a legtöbb esetben elszenveték a legkegyetlenebb kínzásokat, a nélkül, hogy bármit is elárultak volna. Ugyanezek a perék tanubizonyosságot tesznek arról is, hogy a férfiből kinzással mindent ki lehetett venni; a nők — s köztük serdülő gyermekleányok — az akaraterőjükkel fogva a legkegyetlenebb kínokat is elszenveték a nélkül, hogy hazudoztak vagy árulkodtak volna.

Egyszóval: adassék meg az igazság mindenkinél. Az igazi férfinnak megvannak a maga nagy erényei, a melyek másminők, mint a nő erényei, de azért nincs egy olyan se, a melyben a művelt lelkű nő méltó társa ne lehetne, legalább is annyival birva ezekből az erényekből, mint a férfi. Kivételt képeznek azok az erősségek, a melyek a természet rendje s nem ráfogás folytán képezik kizárólag a férfi tulajdonságát.

P. Zempléni Gyuláné.

Hogy készül a divat?

A divat nagy kérdése bizonyára mindenkit érdekel, tekintet nélkül arra, hódol-e világalumnának vagy sem.

A férfidivatról keveset szólhatunk, mert keletkezését körülbelül mindenki ismeri, s mert alakulásai és változatai kevésbé érdekesek művészi szempontból, mert mindenkor a célszerűség követelményeit tartotta szem előtt. A világ férfidivatját leginkább az angol irányítja, és az egész alakulásba igen kevés befolyása van a francia egyéni izlésnek, tekintettel az egyes országok viszonyai szerint változó módosításokra.

De nem így a női divatnál!

A ki nem látta és nem fordulhat meg Párisnak abban a művészi köreiből, a hol voltaképpen az egész világ női divatát mintegy központból irányítják, el sem képzelheti, hogy micsoda óriási költséggel és hosszas tanulmányozás, tanácskozás után, elsőrendű művészek tervei szerint készülnek azok a ruha-esodák, vagy esodaruhák, a melyek egy-egy évad elején megjelennek a nyilvánosság előtt, hogy aztán százféle változatban és színösszetételben szétszálljanak az egész világba, megállapítva annak az évadnak a kötelező divatát.

De nézzünk körül egy kissé ezekben a műhelyekben.

A divatesinálásnak három főtenyezője van. Az első a mintarajzoló, a második a modellrajzoló, voltaképpen tervező, ki szintén elsőrendű művész, a harmadik pedig az öltözködő nő. Ez utóbbiak azok a párisi nők, kik valósággal szerző-désszerű viszonyban vannak egy-egy szabó-világ-

céggel, igen sok esetben fizetéssel, a mely fizetés 15—20.000 franknál sohasem kevesebb.

Az évad kezdete előtt négy-öt hónappal a mintarajzoló művészek már beterjesztik az új kompozíciókat. Párisban céhrendszerűen, kamarai szervezetet alkotva, háromszáz ilyen mintarajzoló műterem van, a hol azonban bármennyire pazarul fizetett nagy művészek dolgoznak, nagyon kevés eredeti és új dolog készül. A régi átdolgozása, föllevenítése és variálása legfőbb dolgunk. Mikor az egyes minták után a szövetek elkészültek, következik a legnagyobb munka, a ruha tervezése. Mint említettem minden nagyobb szabó-cégnél van egy, esetleg több olyan alkalmazottja, kiken az új modelleket bemutatják. Ezek vagy nagy művésznők, vagy sok esetben előkelő társadalmi állású hölgyek. Természetes, hogy az illető nők a francia asszonyok különben is fejlett izlésén és öltözködni tudásán kívül valóságos műérzékkel bírnak és nem egyszer maradna meddő a tervező művész munkája, ha a nők találékonyasága nem segítené ki őket. Az ilyen tervezési tárgyalásokon rendszerint az első szabász, az öltözködő nő, a tervező festőművész vesznek részt. Az anyag minősége, a haj, a díszítés színei vannak aztán döntő befolyással a ruhára, mely egy évadnak a világdivatját hívhatja megállapítani. A ruhával természetesen összhangzásban áll a kalap és a cipő, a hajviselet pedig mindenkor a kalap irányítja. Egy-két hónappal a szezon előtt készen áll a szabó-művészet remeke és a szezonok előtt hetekkel ellepi Páris a világ minden részéből összejött szövetgyáros, ruhanagykereskedő, megfélelő számú rajzolóval. Az első premiéren, löversonyven vagy más szezonnyitó napon aztán megjelennek a ruha-esodák. Száz és száz műértő szem nézegeti minden fodrát, dudorodását, díszítményeit, szabásának csinját-binját, a színárnyalatokat, a testtartást, — mit különféle szabású fűzővel irányítanak — és néhány nap múlva már lázasan dolgoznak minden nagy szabóműhelyben a világnak, és megszületett a divat.

Tévedés azonban azt hinni és tulbecsülnie volna a derék frankoknak, mintha teljes egészében menne át a világpiacon minden ruhakompozíció. A lényeg ugyan, a főbb vonások többé-kevésbé megmaradnak, azonban az anyag képességeivel a művészieség rovására és a különböző országok különböző néposztályai egyéni izléseinek megfelelően sok visszaélés történik. Páris eredeti művészi divatát csak Franciaország és a közvetlen rokon népek tartják meg; a többi ország elferdíti. Legművésztlenebb a románok majmolása s általában a Balkán. Az olasz nép már fejlettebb izléssel eszközli a neki megfelelő változtatásokat. A porosz-német a saját eredeti és a teljesen egyéni angol izlésébe ojtott divatjának szűrőjén boesátja keresztül a francia újdonságokat, a bécsi pedig a saját divatjához az utóbbi időben mind kevesebbet használ föl a francia találékonyaságból. Nálunk Magyarországon és főképpen Budapesten valami franciába ojtott bécsi izlés honosult meg, minden eredeti és minden egyéni vonatkozás teljes kizárásával. Ennek azonban nem az az oka, mintha nem volna magyar izlés, vagy művészet a textil vagy ruhaiparban, mert hála Istennek, nem látjuk hiját egyéni erővel dolgozó magyar művészbereknek, sőt a szövettervezés terén is szép eredményeket értek el alig három évi munka után; tisztán csak a konzervatív maradiság és a gyárosok, nagykereskedők nemtörődősége, ujtástól való idegenkedése állják útját annak, hogy a magyar stílus után igazodó és ezzel összhangba jutott művészi divat gyökeret verjen, emancipálódjék a francia behatás alól, mint az angol teljesen és nagyrészt a német megtette.

Ha most a szövettervezésben a magyar vonatkozás kifejezésre juttatása tárgyában megindult akció sikerrel jár, a mint kell is, ebből, már az anyag természetéből folyólag is, föltétlenül ki-domborodik a nemzeti egyéniség a magyar divatban. Attól nem kell félni, hogy behozatalunk nem követi a kívánalmakat. A külföldi gyárak az importnál mindig alkalmazkodnak a közizléshez és a nagyobb tömeg igényeihez. Csak a kezdet nehéz. Ha azonban megjelenik a magyar művészek által tervezett és magyar motívumú első ruhaszövet a magyar piacon, a közönség egész természetesen fogja tartani a lelki világával, egyéni izlésével jobban összhangba jutó újdonság kultiválását.

És akkor a divat, legalább a mi részünkre, nem Párisban, de idehaza, itt Budapesten fog készülni.

A magyar csipke.

Szükebb ünnepség keretében nyitotta meg 9-én d. e. 11 órakor *Apponyi Albert gróf* közoktatásiügyi miniszter a hazai iparpártolásnak legujabb termékét, az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola *csipkekészítő tanfolyamát*. A miniszter a neje kíséretében jött el, a kinek az egyik munkásleánya nemzetiszín szalagos óriási fehér rózsabokrétát nyújtott át.

A Kigyó-tér alatti 6. számú bolthelyiségben van a bejárat, a hol a készáru kerül eladásra. Onnan visz föl egy lépcső a „műterembe“, a hol vagy meggyven asszony és leány tündérújjai teremtik meg azokat a remekeket, melyek nemcsak *magyar csipke* néven lesznek ismertek országshoz.

Ennek a tanfolyamnak a lelke s a megindítója *Lippich Ede* min. tanácsos. Az ő kezdeményezésére került föl ez a tanfolyam Budapestre, melyet *Dékány Árpád* már hat év előtt létesített Halason. Így, s a főváros legforgalmasabb helyére helyezve az iskolát, a nagyközönség, de még a Budapestre kerülő idegen is könnyűszerrel meggyőződhetik arról, mit tudunk ezen a téren alkotni és látván a sok szebbnél-szebb csipkét, hölgyeink hamarosan meg fogják szokni, hogy *magyar csipkét* vegyenek. Hiszen évenként milliók vándorolnak ki külföldre csipkéért, holott van a magyar csipke olyan, hogy nemcsak a mieinket, de még a külföldet is meghódíthatjuk vele. Már nemcsak Budapestben, hanem Besztercebányán, Brassóban, Hosszúfalun, Székelyudvarhelyen, Marosvásárhelyen és Kaposváron van ugyanilyen csipkekészítő tanfolyam, mely december 1-én kezdte meg működését és érdekes, hogy Marosvásárhelyt és Székelyudvarhelyt pl. már 150—150 munkásnő dolgozik.

A minták, melyeket tulnyomó részben *Dékány Árpád* tervez, természetesen innen mennek a vidékre is, de minden ügyesebb munkásnő is tervezhet, ám természetesen csak a föltétlenül szépet fogadják el. A csipketanfolyamon készül: a gyönyörű halasi csipke, fehér és színes mintákban; a régi szép rece-csipke, melyet hölgyeink filé-gipür néven ismernek és a vetett csipkének háromféle fajtája: a régi magyar mintákban gazdag *oroszdalmi csipke*; a *torzon-csipke*, melyet közönséges cseh piaci csipkének ismerünk és a *zsinór-csipke*.

A halasi s a rececsipke-tanfolyamot *Dékány Ernő* vezeti s abból, a mit ma láttunk, bátran mondhatjuk, hogy jól vezeti. A vert csipkét *Dedinszky Olga* tanítja és ma már husz párnan verik a legszebb mintájú csipkét. A halasi s a rececsipke túvarrott és szinte csodálatos, milyen pókháló finomságu szállal dolgoznak a munkásnők. Itt benn csak vagy negyvenen vannak, de a városban már vagy hetven munkásnő csinál magyar csipkét és még mennyien dolgoznak országshoz!

Dékány Árpád igazán fáradhatatlan buzgalommal, körültekintéssel vezeti ezt a tanfolyamot, s neki köszönhetjük a legszebb mintákat is. *Apponyi Albert gróf* a nevével együtt hosszasan elidőzött a munkaasztaloknál, s mindkettőjükön látszott, hogy nemcsak komolyan érdeklő őket ez az iparág, de nagyon tetszett nekik az, a mit már készen és készülőben láttak. Egy kalotaszegi munkásasszonytól legjobban azt csodálták meg, hogy nyers vászonra a legszebb régi mintákat varrja, bár minta után, de minden előzetes rajz nélkül.

A megnyitáson ott volt: *Fittler Kamill*, az Iparművészeti Iskola igazgatója; *Lippich Elek* min. tanácsos; *Körösfői (Kriesch) Aladár*, *Mössmer József* és *Brust Dávid*, mint a kik legjobban hivatalosnak megítélték, vetekedhet-e a magyar csipke a külföldivel.

Megtörtént hát a legszükebbes arra nézve, hogy a magyar csipke elterjedhessen és világhírre tegyen szert. De a magyar hölgyektől s a magyar kereskedőktől függ mégis ennek a csipkének a jövője s a vele foglalkozni kész szegénysorsú nők tizezeinek a boldogulása.

Tegyük hát meg mindent, a mit tehetünk a magyar csipke érdekében. Próbáljuk megszerezni és hölgyeink tegyenek meg egyelőre legalább annyit, hogy nézzék meg a műhelyt, a hol a magyar csipke készül. *Dékány Árpád* a legnagyobb készséggel adja meg a szükséges fölvilágosítást. Máris nagyon sok csipke készül megrendelés és többek közt *Battyhány Lajosné* grófné részére is készül remek kék selyem rececsipke.

Vajha mielőbb átmenne a köztudatba, hogy van *magyar csipkénk*, még pedig szép és értékes csipkénk.

Z.

A magyar üvegipar.

Mindegyre azon folyik a panasz, többé-kevésbé hangzatos beszédben, hogy nincsen magyar iparunk s az idegen termékért való lelkesedésről csak nagyon nehezen tudunk letenni.

Pedig ha azok, a kik annyi tengerpenzt elköltenek idegen áruira, csak egy kicsit nem kimélnék a fáradságot, s érdemesnek tartanák fölkeresni azokat a cégeket, a melyek kizárólagosan magyar ipari terméket hoznak forgalomba, bizonyos, hogy letennének elfoglaltságukról a magyar áruval szemben.

Mi, a kik szívvel-lélekkel a magyar érdeket szolgáljuk, gyönyörűséggel állíthatjuk, hogy ha egyik-másik ipari cikkünk nem tökéletes is, de van viszont olyan, a mely vetekedik bármely legszebbnek s legkitűnőbbnek elismert áruval. Ilyen a *magyar üvegipar*.

Az *Első Magyar Üvegyár Részvénytársaság* előzetes közlése folytán, módunkban van beszámolnunk mindarról a szépről, a mi a gyár *Gizella-tér 1. szám* alatti helyiségében látható, s a mi mind a részvénytársaságnak részben *herceviszgyi*, részben *kenyérmezői* gyárában készül. Joggal mondhatjuk, hogy büszkék lehetünk a magyar üvegiparunkra.

Láttunk egy asztali ivókészletet, a legszebb esiszolt üvegből, harangalakban, mely régi, a XVIII. századból való minták után készült. Képzelnék el azt a díszesen terített asztalt, a melyen ilyen magyar ivókészlet díszel. Minden terítékhez nyolcféle pohár (vizes, sörös; egy pohár asztali bornak, egy a vörös- és egy a esemegebor-mak, pezsgőnek, likörnek és cognacnak). Hozzá kristály-palacskók, metszett tálak: gyümölcsnek, salátának stb.!

Hát még a szebbnél-szebb virágtartók. Mind magas, karsú, egy-egy szál virágnak. Ugyan a terített asztalról most már lekerültek ezek a magas virágtartók. Az *Első Magyar Üvegyár Részvénytársaság* a gyáraiban gyönyörű gömbalaku virágtartókat készít leginkább erre a célra a legszebb kristályüvegből. Az asztal közepére kerül a legnagyobb, mely azonban szintén alacsony, nehogy az asztalnál ülők a csupa díszről ne lássák a szemközti jüket; s aszerint, a milyen hosszú az asztal, a közeptől lefelé számítva, két-három mindinkább kisebb virágtartó kerül, melyeket aztán akár üvegláncal, akár szalaggal, vagy virágfüzérrel gyönyörűen össze lehet foglalni egymással.

Olvasóinkat nagyon érdekelnék az igazán különlegességükbe menő üveg-mosdókészletek, melyek szintén a leggyönyörűbbtől a legdrágábbtól kivétel nélkül a gyár *Gizella-téri* üzletében. Gyönyörűek a női pipere-asztali felszerelések is. És a mikor különösen ezeket a tárgyakat látjuk, már csak egészségügyi szempontból is nagyon ajánlhatjuk megvételre, mert az üvegnél semmi sem tisztább, és mivel csak úgy szép, ha tiszta, bizonyos, hogy nem tűrné meg senki, hogy „patina“ rakódjék rá, mint akár az ezüstkészletekre.

Egy nagyon szép keletgye-felszerelésből megemlítjük még, hogy a tea-, kávé- és mokka-készletek mind a legszebb esiszolt üvegből készültek; ugy a esése, mint a esése alja.

Az *Első Magyar Üvegyár Részvénytársaság* ám nem elégszik meg azzal, hogy itthon virágoztassa föl a magyar üvegipart, Mintaraktárakat tart: Berlinben, Hamburgban, Londonban, Velencében, Bukarestben, Smyrnában, Konstantinápolyban, Haidában (Csehország); képviselője van: Kairóban (Egyiptom), Beyrutban (Kis-Ázsia), Athénben (Görögország) és Mexikóban.

Igy és ilyen áruval felszerelve, méltán remélhetjük, hogy a magyar üvegipart a külföld is teljes mértékben méltányolni fogja. Olvasóinknak pedig ajánljuk, különösen a közeleddi karácsonyi ünnepek előtt, a *Gizella-téri* raktár megtekintését, mely tárháza a szebbnél-szebb tárgyaknak a legolcsóbbtól a legdrágábbig.

Magyar leány turós buktája.

Az *Országos Nőképző-Egyesület* főziskolájának egyik volt növendéke, *E. Andrányi* Erzsébet kisasszony levélben tudatja velünk, hogy egy londoni sütemény-pályázaton (Girl's Own Papebant Cookery Competition) díszoklevelet nyert. A kitüntetett sütemény *Malatinszky* Fanny kisasszonynak, a főziskola vezetőjének receptje szerint készült, apró-mazsolával behintett *turós buktá* volt, melyet ő nemzeti színű szalaggal díszített parasztkosárban állított ki. *Malatinszky* kisasszony, kinek a levél írója ezzel a hírrel örömet óhajtott szerezni, e közben meghalt. Az egyesület az ő vezetése alatt készített ételek és sütemények receptjeit összegyűjtve, ki fogja nyomtatni a főzés iránt érdeklődők számára, a mi az ő emlékének kegyeletben tartását is bizonyítani fogja. — Az egyesületnek mindig egyik főtörekvése, hogy a leányokat háziasszagra szoktassa s nekik hasznos ismeretek szerzésére adjon alkalmat. Így most is a *Veress Pálné felsőbb leányiskola*-jának befejező osztályaiban kötelező kívánja tenni mind a szabászat, mind a főzés tanulását is. Lehet, hogy sokan ósdi gondolkodásnak fogják tartani azt, hogy az egyesület ezentúl nagyobb mértékben óhajjt foglalkozni

a főzés tanításával éppen most, midőn sok helyen a közös konyha eszméjének lobogóját tüzték ki. Idézni kívánjuk itt *Andránszky Gábor* báró, volt országos képviselő, egy hírlapi cikk keretében elmondott szavait:

„Hazánk leányai, ne a közös konyha eszméjéért rajongjatok, hanem ragadjatok főzőkonalat és siessetek oda a saját konyhátok küszöbéhez, megvédelmezzétek azt, mint egykor Eger női megvédelmezték a várfalakat. Hiszen *ti* is családi tűzhelyeteket: a család szentélyét véditek meg. A ki a családi tűzhely tűzét eloltja, a családi élet bensőségét, tehát magát a családot gyökerében támadja meg, mert hisz, a családi élet is hagyományon alapul, épp úgy, mint vallásosság, a becsület, a hazaszeretet és minden, a mi minket az állatvilágtól elválaszt. Mennél több gazdasszonyi iskolát leányainknak! a főzés, varrás, mosás és vasalás elsajátítására. A fiatal férfiak küldjék oda feleségeiket egy-két tanfolyamra; a házasulandó férfiak pedig csakis olyan leányokat vegyenek el feleségül, kik szívvel-lélekkel és hozzáértéssel szeretnek és tudnak is gazdaszszonykodni, akkor meg lehetnek győződve, hogy maguknak szorgalmas, derék élettársat, leendő gyermekeiknek odaadó gondos anyát szereztek.“

Házasság.

Bálint Zoltán építőművész oltárhoz vezette *Kedacsics* Stefánia asszonyt Zagrabbán a Szent Márkról elnevezett plébánia-templomban.

Klein Gyula magánhivatalnok eljegyezte *Tauszky* Gizellát, özvegy *Tauszky* Miksáné leányát, Budapestben.

Görög Sándor máv. osztálymérnök tartotta esküvőjét a dohány-utcai izraelita templomban *Róth* Pál dr. ügyvédnek, a Belvárosi Bank r.-t. vezérigazgatójának leányával, *Adrien*-nel. Az esküvőn *Latkóczy* Imre v. b. t. t., a közigazgatási bíróság másodelnöke és *Zipernovszky* Károly műegyetemi tanár mint tanúk szerepeltek.

Haller Arthur biztosító-társasági főtisztviselő eljegyezte Budapestben rákóci *Parcsetch* Terecsikét, rákóci *Parcsetch* Vince állami gimnáziumi tanár leányát.

Pivárcsek Kálmán, a nagyszalantai járás szolgabírája eljegyezte *Feuermann* Arankát, *Feuermann* Samu leányát Tótpelsőcön.

Rada Miklós máv. tisztviselő december 8-án tartotta esküvőjét *Bogár* Ilonkával Ujfehértón.

Koós Ödön dr. kereskedelmi miniszteri fogalmazó a VII. kerületi ág. ev. templomban örök hűséget esküdött *Bókay* János egyetemi tanár leányának, *Bókay* Editnek. Tanúk voltak a polgári esketésnél: *Müller* Kálmán egyetemi tanár, főrendiházi tag és *Ábrányi* Kornél miniszteri tanácsos. Násznapok voltak: *Thallóczy* Lajos közös pénzügyminiszteri osztályfőnök és *Koós* Ottó dr. nyugalmazott zálogházi igazgató.

Szemerics Gyula, a hazai bank tisztviselője december elsején tartotta esküvőjét *Körösmecsey* Margittal.

A jó izlés.

Hagyományos rossz szokásuk a budapesti hölgyeknek, hogy nyilvános ünnepségeken tolettjükkel akarják egymást tulszárnyalni s a világot elkápráztatni. S a ki már a díszítéssel és ékszerrel nem fokozhatja öltözékének gazdagságát, az alkalomra való tekintet nélkül uszályos ruhában jelenik meg. A Mücsarnok legutóbbi vernisszázsán is a hölgyek majdnem mind hosszú vagy uszályos ruhában jelentek meg, ugy, hogy a többi látogatóknak valóságos tojtáncot kellett lejtetnie, ha nem akart az orrára bukni. És ha mégis megesett, hogy egyik-másik a legnagyobb vigyázat ellenére rátaaposott az uszályra, nagy fölháborodással fordult meg a viselője s az ügyetlent egy lesújtó pillantással büntette.

Az ujságok hasábos cikkeiben panaszoknak a folyton növekedő drágaságról, pénzpiacunk megremeget a kamatláb emelkedésétől, pang az ipar, kereskedelem s ebben a drágaságban hölgyeink többet költenek csipkére, bársonyra, prémre, mint valaha. Hála Istennek, vannak olyanok, a kik ezt a költségek megengedhetik maguknak s ezekről nem is szólunk. De hányan nem bírák ezt a pazar költségek? Hányan vannak, a kik a drága, ékes ruhát csak úgy tudják megszerezni, ha hitellel, kölcsönnel élnek?

A minap a vasuton két hölgy beszélgetését lestem el. A divatárusnőjükről beszélgettek s azon keseregtek, hogy a kalap ára mennyire följebb szállt, s hogy száznegyven koronát kellett ebben az ügyis drága időben egy egyszerű struccollas kalapért fizetni, a melyet máskor százért is megkaptak. Ezután az egyik megjegyezte, hogy milyen sápadt a másiknak az arca, mire amaz félhalkan panaszkodni kezdett:

— Ne csodáld, nincs egy pernyi nyugtom. A férjem a rossz üzleti viszonyok miatt két-

látom fölcillamlani. Több szép, kis girl, leány van az oldalomon, csacsognak és nevetgélnek. Kécses fejbiccentések. Megnézem azután a vadászó indián szobrát, megtekintek még néhány kőbe rögzített állatcsoportot, aztán a mozgó életalakokat, a gyermekek kecskes, csengős kocsiját és pony lovát. Boldog gyermekkor édes örömei! Szerecsen gyermek ül a számon. Kairói kép. Borostyánsárga ruhás szerecsen leánya ugyanazt mutatja, juttatja eszembe. Élénk gyermekcsoportok a játszó-tereken, bőrlabdával, itt és ott yankee boyok meztelen, vékony lábikrával. Kis leányok szoknyácskái alól gömbölyű bokák, pici lábak kandikálása. Egy rövid harisnyában járónak kioldódott a cipőszinórja. Szép, mint Niobe gyermeke. Naiv a gügyögése, csengő a nevetése. A fiuk mellett csacsogó kis leányok. Szülők lelkeiből lelkedzett gyermekek, a kik álmukban talán még kóborolnak. A dadogó gyermekkorból többen, kis angyalok, csöppnyi gyermekleányok. Bölcső öléből az édes emlőt szívó csöppnyi csöppök, kipárnázott tolokocsiban, csipkébe burkoltan, boldog szülők életfájának a virágai. Mosolygó, összecsucorított szájaeskák, csillogó gyermekszemek, hajlékony lágy hang, székefűrtü ibolyaszédó ártatlanságok, májusi lehetetek. Hőfehérek, restellő gyerekleányok pirulása, gyönyörködöm a boldog gyermekvilágban. Ennivaló apróság. Van mit nézni a szemnek.

Ad vocem gyermekek, eszmetársítás folytán megemlétem, hogy Newyorkban, 15 éves polgármesterrel gyermek-kolóniát alkottak közlébb. Van teljes tanácsuk, rendőrségük, önkormányzati rendszerük. A gyermekek ez által korán érnek, begyakorolják magukat a későbbi teendőkre. Már most azzal dicsekszenek, hogy tiszta volt a választásuk, nem volt benne korrupció.

Hosszasabban állapodok meg Cleopatra tüzoszlopánál. Ez a 21 méter magas kőszög, társa volt egykor annak, melyet Heliolisban láttam elárulva, egymagában állni. Valamikor a Napvárosban, a Szentírás On¹⁾-jában volt Ra napisten tiszteletére, mikor 12.913 ember volt a főszentély szolgálatában alkalmazva. Az obeliszok, nyársok, miként a görögök nevezték ezeket a napistennek szentelt kőszögöket, fölfelé vékonyodó kőhasábok voltak, tetejükön is gulát képezve.

Ez a kifaragott nagy darab kő hányféle népet látott, csak azóta is, hogy Strabo, a földrajzíró és Plató, az elmék homályát oszlató világbölcs, azt látta. Utoljára Alexandriában, Nagy Sándor városában állt, hova a rómaiak Krisztus előtt 20-ban cepelték s a hol én, 1887-ben, már csak a hiült helyét találhattam és sajnáltam, mert csak tíz év előtt (1877.) onnét az ocea non tulra, ide került, Ismael egyiptomi alkirály fejedelmi ajándékából. Milyen szerencsés mégis Newyork, értékes ajándékokat kap a franciáktól, olaszoktól, az egyiptomiaktól történelmi nevezetességűt, szobrokat más nemzetektől.

London kapta ennek a Cleopatra-tünek a párját, a Watterlo-hid mellett a Temze partján azt is láttam, 200 tonna nehéz kődarab, öreg, vörös syenit.

Ezt a Mózes ideje előtti obeliszket, melyre én most a tekintetemet függesztem és arról levenni nem tudom, 1500 évvel Krisztus előtt III. Tutmes ó-egyiptomi király állíttatta föl. Látta II. Ramses, Egyiptom nagy királyát, a történelemnek nagy tanuja. Jól lehet mellette az időről, mulásáról gondolkodni s arról, hogy mennyivel élük túl az embert az alkotásai.

Tavaszkorban élő, kalászszőke hajú szép leánya, bájos érintetlenség, melleskorral díszítve, elmerülve néz a történelmi korról, mellette szinte zord köre. Ruhájának lengő díszei ott is sejtetnek valamit, a hol talán még semmi sincs. Az öreg kő, a fiatalok. A leánya mellett egy pelyhes állu ifju, aféle hetedik osztályos gimnázista, illedelmes, akár mind egy apród a francia király udvarában volt, a mi azonban nem zárja ki az első, félnék vallomást. Szermes pirulás önti el a lányka arcát. „A szemérem az erény testszine.” Diogenes szerint. Mult és jelen szép képben. Derű az égen. Virág is van közel, távol, a merre látok, mindenütt. „Virág és leány.” Ez a címe Dömötör Pálnak egy bájos költeményének:

„Virág körül, leány körül,
Derült legyen körös-körül
Az Alkotás legszebbjeit:
Virágot és leányt.”

¹⁾ On = fény.

Mi zord, mogorva, bánt,
Szelid fény üdvözölje itt
Az Alkotás legszebbjeit:
Virágot és leányt.”

További sétámban megfigyelem az amerikai emberek miként köszöntik egymást. Nem, miként mi, kalapleemeléssel és hajlongással, mert ez nem felel meg az amerikaiak demokrati-kus hajlamának. Fejbőlintás és kézdulatból áll a köszönésük. Csak biccentenek egymásnak a fejükkel. Ha nagyobb barátságot akarnak valaki iránt mutatni, akkor „Hello” szóval félkörbe hajlítják meg a jobb karjukat. Nők előtt azonban a férfiak, köszönéskor mégis megemelik a kalapjukat, de csak azután, mikor már a nő is köszönt. Így a hölgy, csak annak a köszönését fogadja, a kiét akarja. Hallom, hogy az amerikai, kalapot emel még az Unio elnöke, a tartományi kormányzó és a polgármester előtt, én azonban látam, hogy más előtt is, de azért ez mégsem hajlongó világ.

Észreveszem hogy a nő gyengéd figyelemben részesül a férj és más férfiak részéről. Látam több férjet, a ki karján vitte a kis gyermeket, kocsiban tölta azt, mialatt a neje, kényelmesen sétált mellette. Amerikai sajátosságok ezek. A zöld gyepen footbaal, labdarugás, egyéb angol játékok.

Azzal a benyomással távoztam a rezgő lomboktól, hogy ez a park a Mahattan-szigetnek gyöngye, legnagyobb ékessége. Láttam ugyan már ennél a nagy parknál is még nagyobb, néhányat, de ilyen gazdagon teletüzdelve ékességgel, egyet sem. Tisztán tartott, rendes, elvétve sem láttam korhad gombát.

A legyező beszéde.

Uzanne Octave, a szellemes francia író egy ízben Andaluziában járt és ott kutatta valódi jelentőségét a legyezőnek, melynek Spanyolország a régi hazája s melynek ott nagy szerepe van a szerelem világában. Így tudta meg, hogy minden mozdulatnak, melyet a spanyol nő a legyezőjével tesz, megvan a maga zenéje, beszéde, értelme. Ime a következőkben néhány példája ennek a beszédnek:

A ki összecsucukva tartja a legyezőjét s a jobb karjára akasztva hordja, azt akarja mondani: Vőlegényt keresek.

Ha a legyező be van csukva, de a bal karra van akasztva, annyit tesz: Menyasszony vagyok, nincs mit remélned.

Ha a nő ajkához emeli a legyezőt, ezzel azt mondja: Kételkedem benned; gunyolódónak, ravasznak tartalak.

A ki a legyezője szélével igazgatja a haját a homlokán, azt mondja: Rád gondolok.

A ki hevesen legyezi magát: Közömbös vagy rám nézve, mehetsz, ne várj tőlem semmit.

Ha a hölgy hevesen összecsucukja a legyezőt: Félek, megcsalsz.

A ki leejti a legyezőjét: A tied vagyok!

A ki szívére szoritva tartja: Szenvedek, vágyom utánad s szeretlek!

A ki elfedi vele arcának egy részét: Nyerd meg szüleimet.

A ki megszámlálja legyezőjének pálcikáit: Beszélni akarok veled, — vagy inkább: határozz meg egy napot, melyen találkozhatnánk.

A ki szeliden simogatja a tenyerét a legyezője végével: Még nem tudom, tetszel-e; még nem vagyok tisztában az érzelmeimmel s még nem tudom meghatározni a találkozó óráját.

A ki egyik kezéből a másikba veszi a legyezőt: Félek, nem te vagy az, a kit a sors nekem szánt.

A ki legyező nélkül megy az ablakhoz: Ma este nem megyek ki a házból.

A ki hirtelen összecsucukja a legyezőt a kezében: Türelmetlenül várlak, szeress.

A ki egészen eltakarja legyezőjével az arcát: Nagyon kellemetlen vagy, haragszom rád, boszankodom miattad.

A ki a zsebében hordja a legyezőt: Nem keresem a szerelmet.

A ki mereven nézi a legyezőjén levő díszítést: Véghetetlenül tetszel nekem.

A legyező kecses fegyvere a nőnek s a ki úgy tud bánni vele, mint Andaluzia szép leányai, a legtöbb esetben eleve biztos lehet a győzelemben.

Háztartás.

Juh-hus irlandi módra.

Egy jókora darab juh-hust — az oldalasából — miután a bőrétől megtisztítottuk és leforráztuk, ujjnyi vastagságu darabokra vágjuk, megsózzuk és megborsozzuk. Ezután meghámozunk vagy tíz közepes nagyságu burgonyát és négyrésze elvágjuk. Megfelelő lábosba aztán rakunk egy sor hust, majd egy sor savanyított káposztát, azután burgonyát, a hus közé még karikára vágott hagymát is keverünk, s mindezt addig, a míg a husból telik, csak azon kell lennünk, hogy a legtehetőre burgonya kerüljön, melyre aztán egypár kanál zsirt teszünk. Öntünk rá vagy egy liter vizet, jobb a huslé és lassan pároljuk harmadfélóra hosszat. Főzés közben mindig rázzuk meg egy keveset, nehogy odastüljön. A tálalásnál legyünk óvatosak, hogy az egészet egyszerre borítsuk ki mély tálba.

Halszeletek előételnek.

Egy harsának levágjuk a fejét s a farkát; lehetőleg egyforma, ujjnyi vastagságu szeleteket vágunk belőle s miután megsóztuk, megpaprikáztuk, vajban gyors tűzön kisütjük. Azután kerek tálba koszorufarmába rakjuk, forró vajjal meglocsoljuk s a közepre sürti gombamártást öntünk, citromszeleteket rakunk köréje.

Rizs borjumájjal.

Szükségletszerinti borjumáját kicsi szeletekre vágunk, azután belevetjük forró zsirba, melyben előbb egy kevés finomra vágott vöröshagymát megpárolunk. Nem sózzuk meg, mert a máj megkeményedik a sótól. Kevés ideig pároljuk a májat, aztán vízzel, vagy ha van, huslével föleresztjük. Ezután már puhára főtt rizkszával összekeverjük s most megsózzuk s megborsozzuk. Halmoeskába rakva tálaljuk, pármal sajttal jól meghintjük és vajbasült gombát rakunk köréje. Ugyanígy készül a libamájás rizs is, mely azonban sokkal költségesebb.

Csirke-frikasszé.

Két vagy három gyöngye csibét megtisztítunk, azután negyede földarabolunk. Jól megsózzuk és forró zsirban mind a két oldalát hirtelen megpirítjuk. Az aprólékat megfőzzük, s a levét aztán a csirkére öntjük, majd jól betakarva, puhára pároljuk. Ha ez is megvan, a csirkét kiszedjük, a lét átsűrítjük, a zsirját tejszíjjel, gyöngye rántásba öntjük s még 1—2 tojássárgájával megsűrítjük, 1—2 kanál tejfelt habarunk közé s a husra öntjük. Még izletesebb a mártás, ha gombával vagy spárgafejekkel vegyítjük el.

Husos galuska előételnek.

Három kanál lisztet egy kevés sóval és tejjel hóllyagosra fölverünk, mint a keményre fölvert galuskát. Ezután keverünk hozzá sárgára pirított vöröshagymát, három tojássárgáját és finomra őrölt dísnőhust, sót, borsot s mindezt jól elkavarjuk. Ebből a keverékből aztán kanállal szakítunk galuskát és forró zsirban kisütjük.

Burgonyatorta.

Kétszáz gram cukrot tíz tojássárgájával habosra kavarnak, százharminc hámozott mandulát finomra megtörünk, adunk hozzá kétszázötven reszelt főtt burgonyát, hatvanöt gram burgonyalisztet, egy citromnak reszelt héját s a tíz tojás keményre vert habját. Miután mindezt együtt elkevertük, vajjal jól kikent és beliszteztet tortaformába öntjük és körülbelül negyvenöt percig sütjük.

Tutti-frutti bomba.

Egy liter keményre vert tejszinhabba belekeverünk százötven gram vaniliás cukrot és kétszázötven gram különféle kockára vágott befőtt gyümölcsöt; százhuszonöt gram piskótát megitatunk egy kevés maraszkinóval és ezt a habbal fölvaltva berakjuk a formába. Papirossal és a tetejével befődjük, jól körülrakjuk jéggel és sóval és másfél-két órahosszat benne hagyjuk. Ezután a formát langyos vízbe mártjuk, kiborítjuk és földieper-mártással betálaljuk.

Tojáskrém-leves zöldséggel.

Két sárgarépát, egy petrezselyemgyökeret meg egy zellert borsónagyságu kockára vágunk, sósvízben megabáljuk, leszűrjük és negyedliter huslében puhára főzzük. Egy marék zöld borsót vagy tizenkét szál pasulyt (lehet befőtt is) négysegletes darabokra vágva szintén megabálunk, aztán huslében puhára főzzük s a többi zöldséggel elkeverjük. Ezalatt öt egész tojást, öt tojássárgát félliter hideg huslével s egy kevés sóval jól elkavarunk és vajjal kikent formába eresztjük szítán át. A formát vízbe tesszük és a keveréket keményre főzzük. Ha kihült, kifordítjuk, egyforma négysegletes darabokat vágunk belőle és a zöldséggel egytíve tálaljuk két liter jó huslében.

Hasznos tudnivalók.

Az ágytoll tisztítása.

A szennyestollat langyos szódalugba tesszük, s órákig benne hagyjuk. Innen kivéve, tiszta szódalugban jól megforgatjuk, majd kifeszített hálón megszáritjuk.

A bársony felrészítése.

Ha megázás következtében a bársony megkeményedett, vagy nyomás által tükröt kapott, igen könnyen helyre lehet a hibát hozni. A baloldalát meg kell nedvesíteni és egy föllállított forró vasalón végighuzni. A forróság által a víz gőzzé válik, átjárja a bársonyt és ennek összeragadt finom szálait ismét szétválasztja. Nagy hiba volna a bársonyt vasalni. Ha a fekete bársony megszártult, visszakapja eredeti színét, ha apróra vágott hagymával megdörzsöljük.

Megsárgult elefántesont megfehérítése.

A megsárgult elefántesont-tárgyakat pár órán át tömör timsóoldatban forraljuk. Innen kivéve, kefével megdörzsöljük s fűrészporból kihütjük. Most fekete mázolszappannal vastagon bekenjük és így addig tartjuk tűz fölött, míg a szappan olvadni kezd. Ekkor jól megdörzsöljük és megszáritjuk.

Az elektromos csengő működtetése.

Hogy az elektromos áramot ismét megindíthassuk s csengőtünk működtessük, szükséges ilyenkor a cink- és szén-sarkokat a lerakódott sótól megtisztítani s az üveghengert friss folyadékkal megtölteni. E végből a vezeték-drót végeit a cink- és szén-sarkokról lekapcsoljuk, az elemeket szétszedjük s alkotórészeit alaposan megtisztítjuk, oly módon, hogy a cinkpálcákat fényesre csiszoljuk, az üveghengert pár órán át egy dézsa vízbe helyezve, kiáztatjuk, szénlemezéről az elemszorító részcsavart leveszük s a ráülepített sótól mind a szén-sarkot, mind a szorító csavart is alaposan megtisztítjuk, az üveghengert pedig szalámia-sóval és vízzel újra megtöltjük s az elemeket a már ismert módon ismét teleppé egyesítjük s a vezetéki drótokkal összekötjük. Ha a drótok végei rozsdásak lennének, szükséges ezeket is fényesre csiszolni, mert a rozsdá az áramvezetést gátolja.

A drótpálcákat célszerű valamelyik gyógyszer-tárban higanyfoszforral (amalgammal) bevonatni, mivel így tovább ellenállnak az oxidálásnak.

Több idejű használat után mind a cinkpálcák, mind a rézesavarok is fölmaródnak vagy nagyon megvannak s ezért célszerű, ha ezekből egy-egy párral többet rendelünk meg, hogy annak idején a hasznavehetlenné váltakat kicserélhessük.

Megtörténik néha, hogy az elektromos vezetés a jó karban tartott telep dacára is megszakad. Ilyenkor a hiba vagy a vezetéki drót elszakadásában vagy a billentyűrészék bekapcsolásának meglazulásában rejlik, a mikor tudniillik a rézdrótok nem érintkeznek elég szorosán a billentyűk rézlemezével. Miután a helyes összeköttetést már ismerjük, vizsgálatra az ilyen hibát is hamar fölfedezzük s könnyen jóvá tesszük.

Még azt kívánjuk megjegyezni, hogy több csengőhöz vagy számjelzőhöz egy elem nem elegendő, mivel nem fejleszt kellő erős áramot, hanem már két csengőtűhöz 3-4 billentyűvel három Leclanché-elem, 1-4 számjelzőhöz négy elem, 1-10 számjelzőhöz pedig 6-8 elem szükséges, melyek úgy kapcsolandók egybe, hogy az első elem egyik, például szén-sarka, a második elem cink-sarkába szorítottatik, ennek szén-sarka pedig a harmadik elem cink-sarkába s így tovább, míg az összes elemek egy teleppé egyesítették s végre az első elemnek szabadon maradt cink-sarka s az utolsó elemnek szén-sarka kapcsolhatók a csengőtűkészülékbe az ismert módon.

Nedves alapfalak kiszáritása.

Gyakran megessik, hogy az alapfalak nedvesek s ez a nedvesség nemcsak az emberek vagy állatok egészségére hat károsan, hanem az épületet is tetemesen megrongálja. Ezen komoly bajnak könnyen elejét vehetjük, ha az épület hosszában darabonként egy 60 centiméter széles, az alapzatig lemenő árkot ásunk, s az árkot 30 centiméter méteres rétegekben vastag kőszénhamuval és elporolt mészzel töltjük meg. Ezen anyagok az alapzatban lévő nedvességet teljesen magukba szívják, úgy, hogy az alapfalazat lassankint egészen száraz lesz. A mész- és szénpor-keverék által egy vízhatlan réteg támad a föld és alapfal között. Könnyen keresztülvihető ez eljárás főleg ott, hol gyárak vagy vasút közelébe folytan a kőszénhamu nagy mennyiségben rendelkezésre áll.

Üres hordók kezelése.

Penészes hordókba sohasem szabad forró vizet önteni, míg a penészt éles kefével el nem távolítottuk belőlük, mert ha a penészes forró vizet öntünk, szagos anyagok fejlődnek, melyek a fába is beveszik magukat, a honnan aztán nem igen távolíthatjuk el azokat. A hordók tisztítását tehát azon kezdjük, hogy belül kefével és hideg vízzel a penésztől alaposan megtisztítjuk. Azután

következik a gőz vagy forró víz, mely utóbbiba égetett meszet, szódát vagy kénsavat is tehetünk. A kinek arra való eszköze van, annak a kigőzöltetést ajánljuk, mert a forró víz, ha nagy mennyiségben nem használjuk, csakhamar annyira kihűl a hordóban, hogy valami nagy hatása éppen nem lehet.

Az égetett mésznek vagy szódának hasonló hatása van, előbbinek azonban az a rossz oldala is van, hogy részecskéi a fa lyukacsáiban maradnak s csak akkor oldódnak ismét fel, midőn például borral érintkeznek.

Ha szódát akarunk a tisztításhoz használni, úgy a hordót a szódaoldattal (250 gr. szódát egy hektoliter vízben feloldva) egészen meg kell tölteni s a folyadékot 2-3 napig benne kell hagyni; azután kiöntvén belőle, a hordót tiszta vízzel jól kiöblítjük; kénsavat is használhatunk a hordó tisztításhoz. E célból a hordót egészen megtöltjük vízzel, azután minden hektoliter vízbe 125 gr. kénsavat öntünk, a hordót ide-odagurítjuk s kiöntvén, alaposan kiöblítjük.

Némelyek, hogy dolgukat igen jól végezzék, két részt: kénsavat és szódát használnak s éppen ellenkező hatást érnek el vele, mert a két anyag semlegesíti egymást, mert vegyileg egyesül.

Külön-külön mindkét anyag jó szolgálatot tesz, együtt azonban hatástalan vegyületet képez.

A piszkos ivóvíz megtisztítása.

A nép vagy kutakból meríti vizét, a melyeket a lakások körül meggyülemelő szenny már régen befertőzött, vagy pedig a városon vagy az alatta elfutó patakából, folyóból merítik az iszapos vizet. Az iszapos folyóvíz, úgy, mint a tisztátalan kutviz egészségtelen, a legveszedelmesebb járványokra (kolerára, tifuzra, bélhurutra) hajlamosítja az embereket. Az iszapos víz tisztítására föltette sok filtráló készülék van használatban. Valamennyinek az a hibája, hogy drága és hogy figyelmes kezelést igényel. Közöséges használatra a vidéken sokkal ajánlatosabb, ha magunk készítjük a szűrőt, még pedig a következő módon: Mintegy kétakós — esetleg még nagyobb — tiszta hordónak kivetjük az egyik fenekét; azután megtöltjük egynegyedrész tartalmáig tiszta kavicssal, erre a hordó közepéig kimosott, öregszerű homokot borítunk; fölébe tíz centiméter vastag rétegben apró darabokra tört faszenet teszünk, a melyet megint egy réteg öregszerű homokkal s végre kavicssal befödünk oly módon, hogy a hordó ne legyen egészen megtelve. Egy másik hordóba, vagy még helyesebben nyílt eserbe öntjük a megszártni való vizet. Ezt a hordót (esetleg) magasabbra állítjuk, mint a szűrő áll, s csapon át a vizet a kavicsra hagyjuk folyani. A víz a szűrőrétegeken keresztül áramol s megtisztul: alul nyílást készítenek a szűrőn, a melyen a megszárt viz tiszta edénybe gyűjthető. A viztartó hordóból a csapon át csak oly gyorsan szabad a vizet bocsátani, hogy a kavics fölött meg ne gyűljön; a csapot tehát e szerint kell kormányozni. Legjobb a szűrőt a pinébe elhelyezni, hogy a víz mindig friss legyen. A viztartó hordót gyakran ki kell öblíteni; ugyszinte a szén felett álló kavics- és homokréteget időnkint ki kell szedni s jól ki kell mosni; a szűrő így egész éven át s tovább is használható.

Szobanövények hőmérsék- és levegő-igénye.

A téli hónapok alatt lehetőleg ügyeljünk arra, hogy a szobai növényzet állandóan egyforma hőmérsékletben legyen. Ezt csak úgy érhetjük el, ha a szellőztetések alkalomával, másik megfelelő hőmérsékű szobába visszük át a növényt és a szellőztetés után csak akkor hordjuk ismét vissza, ha az átszellőzött szoba levegője a szellőzés előtti hőmérsékletet elérte. Egy másik szükséglet — miután a szobanövények kívánják a nedves levegőt — az, hogy a párateltséget, a mennyire lehet, megadjuk. Elérhetjük kétféle módon. Ugyanis olyan helyen, hol a szobában vas-kályha van és annak fedőlapja leemelhető, a belső platínára olyan vasedélyt helyezünk, melynek egy pár liter az irtartalma és nem akadályozza a kályha fedőlapjának visszahelyezését. Ebben az edényben aztán állandóan vizet tartunk, mely a fűtött kályhán folytonos párolgásban van és a szoba levegőjét nedvesen tartja; az elpárolgott vizet pótolni kell, hogy az edény üresen ne álljon. Ha cserépkályhánk volna, avagy ha egyéb más ok (kényes butorzat) akadályozná a vizpárolgást, úgy gyakori permetezéssel mozdíthatjuk elő a kellemesebb párateltelebb levegőt a tulszáraz kályha-meleggel szemben. A szoba-növény fejlődésének legjobban kedvez a 10-16 fok közötti levegő, ezért azt a szobát, hol sok növény van, igyekezzünk e hőfok között tartani.

A burgonyafőzés.

Sokszor nem a burgonya rossz minősége, hanem a célszerűtlen főzési mód az oka annak, hogy a krumpli élvezhetetlen lesz. A legjobb gazdasszonyok között is akad akárhány, a ki a krumpli főzésénél célszerűtlenül jár el. Így például nagy hiba az, a mit a legtöbb szakács. kódó asszony tesz, hogy tudniillik hideg vízzel teszi föl a krumplit a kályhára. A krumpli-fazékba mindig csak forró vizet szabad önteni. A forró víznek azonban nem

szabad teljesen befődni a burgonyát, a víz a fazékban mindig csak a legfelsőbb réteg krumpli alá érjen, tehát a legfölül levő krumpli-szeleteknek a vízből ki kell állaniok. Ha a krumpli már annyira megpuhult, hogy villával könnyen keresztül lehet szurni, akkor a forró vizet le kell róla önteni s a fazekat vissza kell tenni a kályhára, de nem a lobogó tűz fölé, hanem a kályha ama részére, a hol a kályha fedőlapja nem tulságosan forró. Öt-tíz percig így kell hagyni a fazekat, hogy a burgonya ki legyen téve a meleg pára hatásának. A forró gőzben elpárolog a burgonyában levő nedvesség, a keményítője fölpuhul s a burgonya szétporlad. Ekkor a fazékról le kell szedni a fedelet s pár pillanatig várni kell még, míg a pára legnagyobb részben elszállt. Ekkor föl lehet tálni a krumplit s a szakácsnő biztos lehet benne, hogy izletes lesz a krumpli, még ha olyan fajtaból való is, a mely különben igen nehezen fő.

Folttisztító víz.

Azt mondják, hogy az a víz, a melyben bab főtt, mindenféle ruhaszövetből el tud tüntetni mindenféle foltot, a nélkül, hogy a szövetben kár esnék. A folttisztító vizet úgy készítik, hogy a jól megszártított fehér babot kellő mennyiségű vízben só nélkül megfőzik. Egy kiló babhoz rendszeren nyolc liter vizet vesznek, de lehet esetleg többet vagy kevesebbet is venni, a szerint, a mint gyöngébb vagy erősebb hatásúra akarják a folyadékot elkészíteni. A mint a bab megpuhult, a vizet le kell róla szűrni s ki kell hagyni hűlni. Azután belemártják a foltos szövetet s szappan nélkül kimossák benne, vagy ha csak egy-két pécsetet akarnak kivenni belőle, akkor a pécsetes helyet jól megdörzsölik ezzel a folyadékkal. Ki lehet venni babvízzel zsírfoltokat, vörös bor okozta foltokat s azokat a foltokat, melyek tintától erednek, ha csak a tintafolt nem nagyon régi és a tintában nem volt valami erősen maró anyag. Selyem, gyapjú és pamut-szövetek, feketék, fehérek vagy színesek, ha langyos bab-bizben mossák, olyanok lesznek, mint az ujak. A ruhát a kimosás után langyos vízben ki kell szárítani. Ennek a tisztító eljárásnak még nagy előnye az, hogy a megfőtt babot meg is lehet enni, ha kihűlés előtt megszózzák. Tehát tiszta új ruhája lesz az embernek s még jól is lakik mellette.

Hordóbeli káposzta eltevése.

A hordót, a melyben a káposztát tartjuk, alaposan kimosatjuk, megtöltjük csalittal, két téglázó vasat tüzesítünk, azt is beletesszük és egy nagy rézűst vizet forralunk, ráöntjük és egy ruhával lefödve, így hagyjuk gőzölni, míg kihűl. Ekkor hidegvízzel kiöblítjük, kefével kisuroltatjuk, újra kiöblítve, szárazra töröljük és vöröshagymával átdörzsöljük a belsejét. Ebbe tesszük az alább közölt káposztát: A megszártított és külső leveleitől, valamint a torzsától mentes téli káposztafejeket vékonyan meggyalultatjuk káposztagyalyun. Minden két nagy szita káposztához számítunk két félmarék sót, egy félmarék szegfű- és magyar borsot, ugyanannyi karikára szelt tisztított tormát és pár szelet birsalmát. Minden négy szita után jól megtiprassuk, vagy sulyokkal letömködtessük és — ha megtelt a hordó — ruhával letakarjuk, keresztdezkáival leszorítsuk és ha nem csavar-gépes a hordónk, úgy megfelelő sulyú kövekkel nehezítjük. Két hét alatt a fölületén mutatkozó habos levét le-szűrjük és a deszkákat lemoszuk, ha megsavanyodott, hideg, fagymentes kamrába állítjuk, friss vízzel földjük és télen át hetenkint egyszer, tavasz felé kétszer lemosva, — ujat érhet — oly kitünően eláll.

Roszzul égő lámpa.

Sokszor a lámpából nedvessége az oka annak, hogy a lámpa rosszul ég. A bélhez használt gyapjú a levegőből nedvességet szív magába, mely sokszor csöppek alakjában rakódik le rá. Sulya ötöd-hatodrészenek megfelelő nedvességet vesz föl ilyen módon a bél. Ez a nedvesség akadályozza a belet abban, hogy petróleummal tökéletesen átívódjék. A bél azért gyorsan megszenesedik és lángja kormos lesz. Tanácsos azért a belet, mielőtt a lámpába teszik, meleg kályhánál megszáritani s közvetlen utána a lámpába tenni. Ha a bél petróleummal beivódott, akkor a levegőből nedvességet magába szívni többé nem képes.

Ecet készítése borból.

A silány fajtájú, megromlott bor egyébre nem való, csak arra, hogy ecetet készítsenek belőle. A borecet készítésének legegyszerűbb módja az, hogy körülbelül két liter borhoz ugyanannyi vizet öntenek s az így megkeresztelt borba vagy tizenöt deka friss fekete kenyeret tesznek bele. Jól fölrázva ezt a kotyvalékot, cserépedénybe öntik s a meleg kályhára állítják. Már nyolc-tíz nap múlva kész az ecet, melyet az üledékről leöntve üvegekbe töltenek.

A selyem mosása.

A selyem mosása a legcélszerűbben úgy történik, hogy vesznek tíz liter vizet, abban föloldanak negyedkiló fehér, finomra reszelt szappant s hozzáöntenek egy liter

szalamaszeszt. Ebben a hideg folyadékban jól kimossák a selymet s azután hideg, tiszta folyóvízben kiöblítik. Jól lesz azonban előbb egy darabkával próbamosást végezni, mert a selyem nagyon kényes portéka.

Prémek fölfrissítése.

A prémek fölfrissítésére a legalkalmasabb a következő eljárás: Rozskorpát eszerép- vagy vasfazékba öntenek s folytonosan keverve annyira fölhevítik, hogy a kézben éppen még eltartható legyen. Ezt a meleg korpát kiöntik a prémre s jól ledörzsölik vele. A korpát a prémről aztán tiszta kefével lekefélük vagy még jobban úgy távolítják el, hogy pálcával addig ütögetik a prémot, míg minden egyes szem korpa lehullott róla. Ilyen eljárástól a prém visszanyeri természetes fényét és szép színét s a fehér prém is olyan lesz, mintha új volna.

Nőegyesületek.

Mikulás-vásár. A ki 3-án és 4-én elhaladt a Pannonia-szálloda előtt, elesudálkozva tündöthetett azon, vajjon honnan jön ki a sok örvendező, mosolygó asszony és leány csomaggal megrakodva? Az első emeleten volt a Vizesöpp-társaság mikulás-vásárja és a sok kedves, szép áru mind a jószívű uriaszonyainknak ügyességét dicséri. Hónapokon át végeznek farszto munkát, csak azért, hogy a befolyt összegben segínyt nyújthassanak idősekre szoruló szegény gyermekeknek. Ez serkenti, ez buzdítja őket kitartásra. Mindannyian sokkal szerényebbek, semhogy megnevezhetnők őket. A jótekonyság névtelen tündérei ők s jutalmuk az, ha az ő buzgólkodásukkal sikerült visszavarázsolni az egészség rózsaút sok-sok sápadt gyermekarcra. Az Isten áldja meg őket nemességükért!

A IX. kerületi jótékony nőegyesület december 6-án délután három órakor a Mester-utca 23. száma alatt levő elemi népiskolában kétszáznyolcvankét gyermeket látott el téli ruhával.

A Klotild szeretetház egyesület a következő fölhívást intézte a nagyközönséghez: Emlékezzünk meg a szeretet szent ünnepén azokról, kikről a Gondviselés hidegében azokra, kiket a sors elűzött a melengető családi tűzhelytől. Ti gazdagok, adjátok fölöslegeitek egy részét, s ti szegényebbek, vonjatok el magatoktól néhány fillért azok számára, kik a szent estén talán soha sem érezték azt a magasztos érzést, mely a családi asztal körül ülők minden egyes tagját eltölti. Az Ur szavaival: „Engedjétek hozzám a kisdedekeket” — törekedjünk legalább pótolni azt a boldogságot, mit csak a szerető jó édes anya s az általa megszentelt családi otthon adhat meg a gyermekeknek. Küldjétek a Klotild szeretetház elhagyottjai számára szánt természetbeli adományaitokat **Hállay Ferenc** (I. Városmajor-utca 24. sz.) a pénzübeliket pedig **Láng József** egyesületi pénztárhoz (VIII. Baross-utca 10.), vagy az intézetbe (I. Budakeszi-ut 8.), s mi hálás köszönettel fogadjuk, bánni csekély legyen. (Tudósításra a csomagokért elküldünk.) December 23-án, hétfőn délután 4 órakor gyűjtjük föl a szeretet lángjait az intézetben.

A gondviselés ápolónőket képző egyesület megkezdte **Batthyány** Lajosné grófné elnökségével, szép kerttel körülvett otthonában (X. Szápáry-utca 20.) a működését, a hol általános műveltséggel bíró hölgyeket ápolónőkké képeznek ki. Az egyesület növendékei, nemkülönben a majdan kiképzett ápolónők az otthonban ingyenes lakásban és teljes ellátásban részesülnek; kiképzetésük után havipénzt és emelkedő fizetést huznak, végül az egyesületből való kilépésük után megfelelő nyugdíjat élveznek. Az egyesület vezetősége elhatározta, hogy — mivel az összes helyek még nincsenek betölve, — december végéig elfogad jelentkezést s a követelményeknek megfelelő jelentkezőket azonnal befogadja az otthonba. Együttal kéri mindazokat, a kik e nemes ügy iránt érdeklődnek, hogy az egyesület otthonát látogassák meg, győződjenek meg személyesen az intézet példás vezetéséről és támogassák az egyesületet uttörő munkájában tettel és tanáccsal. A Gondviselés pénztárosa id. **Elscher Gyula** dr. tanár, főorvos.

A. M. N. O. Szövetségének békezeszakosztálya december 2-án választmányi gyűlést tartott **Zipernovszky** Károlyné elnök oszlop-utcai házában. A Nemzetközi Szövetség elnöke, Lady Aberdeen, az indiai alkirály neje, azal a kéréssel fordult a Magyar Szövetséghez, hogy ajánljon öt olyan magyar könyvet, mely a béke eszméjét tárgyalja. A választmány a következő könyveket jelölte ki e célra: Kemény Ferenc — A béke probléma megoldásának egyik módja; Világakadémia; A békekemmozgalom pedagógiai jelentősége; Ferenczy — A választott bíróságokról, s a Magyar Békeegylet évkönyvei. — Elnök ezután felolvasta a hágai békekonferencián hozott határozatokat oly szabatos és érdekes előadásban, hogy **Rosenberg** Augustia alelnök ajánlja ez előadásnak a kinyomtatását. Felolvasásra került még Lady Aberdeen fölrata, s a párisi küldöttség tiszteletére rendezett ünnepélyen tartott üdvözlő beszéd. Mind a kettőt **Rosenberg** Augustia

olvasta föl. Jelen voltak: Gömbösné Galamb Margit, Perczelné Kozma Flóra, Bogyay Kálmán, Bothos Gyuláné, Stark Lipótné, Gáspárné Dávid Margit, Gergely Edéné, Harsányi Jenőné, Gedő Sarolta, Kenedi Gézáné, Bán Dezsőné és Kemény Ferencné.

A Gyermekvédő Liga a minap tartotta meg első rendes közgyűlését, melyen jelen volt nemcsak a főváros közönségének színe-java, hanem hatvanhárom törvényhatóság hivatalos kiküldötte is. Ott voltak a közönség soraiban: **Batthyány** Lajosné grófné, **Bezerédy** Viktorné, **Zsilinszky** Mihály és **Szell** Ignác államtitkárok, **Esterházy** Mária gróf és **Chorin** Ferenc főrendek, **Forray** Ferenc, **Rikk** Gyula miniszteri tanácsosok, **Balogh** Jenő egyetemi tanár, **Kun** Béla, **Gárdonyi** Zsigmond osztálytanácsosok, **Birkáss** Gyuláné (Szabadka), **Szalay** Lászlóné főispán felesége (Kassa), **Liptay** Béláné báróné, **Edelsheim** Gyulay Lipótné grófné, **Neumann** Arminné és még számos előkelőség. Az elnök **Edelsheim-Gyulay** Lipót gróf jobbján **Szell** Kálmán foglalt helyet. A magas szárnyalású elnöki megnyitót feszült figyelemmel hallgatta végig a közönség, s valóságos ünneppel a nemeslelkű gróftól. **Szell** Kálmán a napirend előtt szólalt föl s meleg szavakkal üdvözölte a Liga buzgó vezetőit. A zajos tetszéssel fogadott beszédet **Karsai** Sándor dr. ügyvezető igazgató beszámolója követte, melyet a közönség mindvégig érdeklődéssel hallgatott meg. Kimutatta, az Országos Gyermekvédő Liga mily mértékben vált az állami gyermekvédelem kiegészítő intézményévé. Gondozásába vette az összes gyermekmenekhelyek kötelékébe fölvetett és magyarrá nevet külföldi honosságú gyermekeket, a kiket külföldre szállítottak volna, ha a Liga tartásukat nem vállalja. 168 ilyen gyermeket vett a Liga tizenhat hónap alatt gondozásába. Ismertette azt a nagyszabású akciót, a melyet az erkölcsi romlásnak kitett gyermekek megmentése körül kifejtett. E célra fölépített hat szigorú nevelésre berendezett intézetet, a javító-intézetekből kikerült gyermekek elhelyezését, a kik nagyrészt a rendőrségtől kerülnek oda. Igen érdekes volt a patronage rendszerről adott fölvilágosítás is és annak a megállapodásnak ismertetése, a melyet a Liga az igazságügyminiszteriummal létesített, a javító-intézetekből kikerült gyermekek elhelyezése dolgában. Beszéde végén az előadó a tengerész-suhanok kérdéséről és vele kapcsolatban az iskolahajó létesítéséről emlékezett meg, mely valószínűleg a legközelebbi jövőben már megoldást is nyer. A Liga tizenhat hónapi működés alatt 927 gyermeket vett gondozásába és 3827 különböző esetben interveniált gyermekek elhelyezése érdekében. E másfél évi működés alatt a Liga gyermekvédelmi ügyekre és segítségre százezer koronát fizetett ki és ezen idő alatt 461.000 koronát vett be. A Liga vagyona 360.000 korona. **Szilágyi** Artur Károly dr., az ügyvédi kör gyermekvédelmi bizottságának elnöke szólalt föl azután, ismertetvén a jövő terveket s kérte a közönséget, hogy azzal a jóindulattal támogassa továbbra is a Ligát, a melylyel eddig is kitüntette. **Almády** Géza fővárosi tanácsos meleg szavakban köszönte meg az igazgatóság lankadhatatlan buzgalmát és a főváros közönségének háliját tolmácsolta. A gyűlés végén a jelen voltak nagy ovációban részesítették a buzgó elnököket és igazgatót.

Asszonyok művészete. A Gresham-palotában látható egy művészi kiállítás, a melynek különös érdekessége, hogy nők buzgósa, lelke, tehetsége tárja ki benne sok szép virágát. Egy egyesület, a *Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre* hozta létre, mint első látható eredményét annak a fuzionak, a mely a Magyar Nők Közművelődési Körét és a Művészet és Művelődés-egyesület-et forrasztotta össze báró **Dániel** Ernőné és **Gruz** Albertné elnöklété alatt. Az igazán szép kiállítást pénteken, e hó 6-án nyitotta meg ünnepélyesen báró **Dániel** Ernőné igen nagy és díszes közönség jelenlétében, mely gyönyörködött az ott összegyűjtött szobnól szebb tárgyban. A kiállítók közt van a festészet és iparművészet egész sor kitűnősége: **Fesztly** Árpádné, **Bruck** Hermin, **Braunecker** Stina báróné, **Krenn** Bock Amália, **Tommasek** Emma, **Blaskovich** Irén, **Katz** Endréné, dr. **Oláh** Gusztávné, **Csesznák** Irma, br. **Splényi** Erneszta, **Kaufmann** M., **Oppel** Magda, **Klammer** Mariska szobnól-szebb képekkel szerepel. Gyönyörű börmunkákat állított ki: **Undi** Mariska, **Gondos** Emma, **Prokopius** nővérek, **Sthymmel** Gyuláné, **Ritoók** Margit, **Platthy** Irén, **Kriszt** Józsa és **Blaskovich** Margit. Kedvesek a Kovácsné **Schikédanz** Vilma paraszteserepei, pompás a **Szontágh**-nővérek sok esztetikus csipkéje s nagyon szép a **Rauscher** G. batikja, a **Prottmann** Stella, **Nagy** Jolán, **Payer** Gizi, **Augusztini**, **Kégl**, **Kiss**, **Farkas** Klára égetett s festett bársonya. Annyi itt még ezenkívül is a műtárgy, a melynek karácsonyra az a gondja, vajjon mit vásároljon, nagyon sok kedvére való értékes és olcsó holmit találhat. A kiállítás egész nap megtekinthető. Belépődíj a tagoknak 20 fillér, nem tagoknak 50 fillér.

Tulipán-zsúr. Az a fényes társaság, mely soha sem hiányzik onnan, a hol a közjó érdekében történik valami, vasárnap délután megint majdnem teljes számban együtt volt a Hungária földszinti termében.

A „Tulipán-Szövetség Védő Egyesület” hölgyei, a kik mindig olyan lelkesen, a mellett kellemes és ügyes

módon szolgálnak ügyöknek, azon igyekezve, hogy annak minél több hivatást szerezzenek, hangversennyel egybekötött teás-zsúr rendeztek, s bizonyos, hogy nagyon meg vannak elégedve ezzel az első zsúrukkal is, úgy erkölcsi, mint anyagi siker tekintetében.

A műsor is nagyon ügyesen és szépen volt összeállítva. **Farkas** Imre a saját verseiből olvasott föl egy-néhányat, nagy tetszés mellett. **Just** Lajos zongorázott, **Bartholy** Gizi kellemes, bájos hangon énekelt. Nagy sikere volt **Horváth** Mancinak meg **Benkő** Lajosnak, a kik egy páros jelenést adtak elő.

Hangverseny után megkezdődött a teázás. A teát **Kiss** Böske és **Margit**, **Jekelfalussy** Marietta, **Bernrieder** Mici és **Nanda**, **Almássy** Irma és **Georgin**, **Grosschmied** Sarolta és **Alice** szolgálta föl.

A késő esti órákig együtt maradt a társaság s hogy a hangulat annyira kedélyes volt, az legfőbb érdeme gr. **Batthyány** Lajosnének, a ki szeretetreméltó háziasszonyként ügyelt mindenre s gondoskodott arról, hogy mindenki jól érezze magát. Segítségére volt ebben a farszto munkában leginkább **Gosztonyi** Béláné, **Jekelfalussy** Zoltánné és még sokan, a kik a szép és nemes célhoz szegődve, azt mindig egyforma lelkesedéssel szolgálják.

Jelen voltak: **Apponyi** Albert gróf és neje, **Justh** Gyuláné, **Bernáth** Gézáné, **Szabóné** Ragályi Sarolta, **Hoitsy** Pálné, **Baumgarten** Edmondné, **Horváth** Elemérné, **Reök** Gézáné, **Holitszer** Siegfriedné, **Visontai** Sománé, **Basch** Gyuláné, **Bothos** Gyuláné, **Dárday** Sándorné, **Szende-Dárday** Olga, **Szemző** Aglája, **Fialka** Erzszi, **Tornaljai** Margit, **Végh** Józsefné, **Hámos** Lászlóné, **Gaizler** Béláné, báró **madarasi** Beck Gyuláné, **Bayer** Béláné, **Bogyay** Kálmáné, br. **gelsei** Guttmann Vilmosné, **Hubayné-Cebrián** Mária grófné, **Strelisky** Sándorné, **Dobr**ánszky Péterné, **Éber** Antalné, **Istvánffy** Gyuláné, **Perczel** Kozma Flóra és leányai, gróf **Keglevich** Arturné, **Lovassné** Biazzi Mária, gr. **Athemsné**, **Rohoney** Gidáné, **Wlassics** Gyuláné, **Szűcs** Gyuláné, **Verzsenyi** Károlyné, **Szokolay** Kornélné, **Bán** Dezsőné, ifj. **Hállay** Ferencné, **Földes** Béláné, dr. **Kiss** Józsefné, **Thimon** Akosné, **Zempléni** Gyuláné, **Zipernovszky** Károlyné, **Horubostlné**, **Borchyné** Graefl Marianna, **Grosschmied** Benóné, **Lers** Vilmos dr. min. osztálytanácsos, **Zipernovszky** Károly, **Pallavicini** György gr., **Esterházy** Miklós Mária gróf, **Samassa** János, ifj. **Madarász** Imre, ifj. **Wlassics** Gyula és még nagyon sokan, a kiknek nevét a nagy sokaságban nem sikerült följegyeznünk.

Mindezekből láthatjuk, hogy ennek az első zsúrnak megvolt a fényes sikere és azzal, hogy a jövő vasárnap megismétlik, csak a fővárosi társaságnak tesznek szíveskedést, alkalmat adván neki arra, hogy ilyen kellemes módon tölthesse el a vasárnap délutánt. Szívesen jön el mindenki, hát ha még meggondoljuk, hogy milyen nagyot lendítünk ezeknek a „tulipános” zsúroknak a támogatásával a magyar háziiparon.

Jövő vasárnap is a Hungáriában tartják meg a zsúr; annak a kezdete is 6 órakor lesz. Belépődíj 1 kor.

A Magyar Gazdasszonyok Orsz. Egyesülete december havi választmányi ülését **Batthyány** Gézáné grófné Teréz-köruti palotájában tartotta meg. A folyó ügyek elintézése után bejelentették, hogy december 22-én (vasárnap délután 3 órakor) az egyesület cinkotai árvaházában tartandó karácsonyi ünnep alkalmából az árvák karácsonfájára már eddig is sok ajándék érkezett. Rendes tagnak belépett: **Bartha** Miklósné, **Berényi** Lászlóné, **Bogyai** Kálmáné, **Hoitsy** Pálné és **Istvánffy** Gyuláné. Az egyesület elhatározta, hogy árvái javára februáriusban nagyobb szabású népszerű hangversenyt rendez. A vál. gyűlésen ott volt: **Pálffy-Daum** grófné, **Grün** Albertné, **Keglevich** Arthurné grófné, **Vig** Albertné, **Banovich** Kajetánné, **Hállay** Ferencné, **Beöke** Gyuláné, **Bayer** Béláné, **Blazsejovszky** Károlyné, **Vajda** Károlyné, **Klauzál** Gáborné, **Zempléni** Gyuláné és még sokan.

Kertészeti tanácsadó.

Datolya. A datolyának megvan az a jó tulajdonsága, hogy a magva nem veszi el a száritás alatt csirázó képességét. Egyszerűen beültetjük jó kerti vagy pálmafölddel telt cserépbe. Alig néhány hónap múlva már kihajt, ha napos ablakba tesszük, eléggé öntözzük, de nem tartjuk tulságos nedvesen. Ha már kihajtott, a fácskának nincs olyan aránytalanul hosszú időre szársága, hogy egy pár centiméternyire megnöjjön, mint a hogy gondoljuk. Két év alatt már nagyon szépre fejlődik. Épenséggel nem kell hozzá üvegház, csak nap, világosság és szabályszerű öntözés.

Elvirított ciklamen. Ha a ciklamen elvirít, körülbelül 8—10 hét múlva újra nyit, hogy ha a cserepet a gumóval hívös, de fagymentes helyre tesszük, a hol se sok világosságot nem kap, sem nem öntözzük. Ha a friss hajtást észre vesszük rajta, a gumót új földbe ültetjük és előbb csak keveset öntözzük, majd többet. A mikor a virág első bimbója fejlődik, már nem szabad felülről öntöznünk, hanem a cserép alatt levő tányérba öntünk csak vizet, a honnan a virág fölissza.

Női életpályák.

Kézimunka-tanítónő.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter engedelmével női kézimunka-tanítónői vizsgálatot tehet az, a ki:

1. legalább huszéves;
2. a felső népiskola II. osztályát, vagy a polgári, vagy felsőbb leányiskola IV. osztályát sikerrel elvégezte, s
3. felsőbb női ipariskolát végzett.

A kinek a miniszter a vizsgálat letételére engedelmet ad, az előbb az elemi iskolai tanítónőképző-intézetek tananyagából vizsgát tesz, s csak úgy jelentkezhet női kézimunka-tanítónői képesítő vizsgálatra a budapesti polgári iskolai tanítónőképző-intézetben (VI. Andrássy-ut 65.).

Kisdedővönő.

A kisdedővönők rendszeren a kisdedővönőképző-intézetekben végzik tanulmányaikat. Budapesten a Fröbel-nőegyesületnek és az Országos Kisdedővönő-Egyesületnek van ilyen képző-intézete; az előbbinek a VI., Bajza-utcában, az utóbbinak pedig a VII., Szegényház-tér 7. szám alatt. Ezenkívül állami kisdedővönőképző-intézet van Eperjesen és Hódmezővásárhelyen; községi: Sepsi-szentgyörgyön; római katolikus jellegű: Nagyváradon, Szatmáron, Temesvároton, Zomborban és Esztergomban; ág. hitv. ev. jellegű pedig Brassóban.

A kisdedővönőképző-intézetek tanfolyama két éves és mindenkor szeptember elsején kezdődik. Legalább tizennégy éves és legfőlegb harminckilenc éves, erkölcsös életű nőket vesznek föl, a kik a felsőbb népiskola második osztályát vagy a polgári, vagy felsőbb leányiskola negyedik osztályát jó sikerrel végezték. Fölvehetők végül olyanok is, a kik nem végeztek annyi iskolát, de ennek megfelelő fölvételi vizsgát tesznek. Legkésőbb augusztus hónap 5-ikéig írásban vagy személyesen kell jelentkezni az illető intézet igazgatóságánál. Csaknem mindegyik intézetben van internátus is, a melyben a növendékek igen olcsóért kapnak lakást és teljes ellátást.

Maga az intézet két éves tanfolyamának elvégzése még nem képesíti a hallgatót; kisdedővönő csak az lehet, a ki a képesítő-vizsgálatot leteszi. Erre a vizsgára csak azokat boesájtják, a kik:

1. a kisdedővönőképző-intézetet szabályszerűen elvégezték;
2. okleveles tanítónők, s legalább fél évig valamely nyilvános kisdedővönőben gyakorlati ismereteket szereztek;
3. oly 18—40 éves, művelt, tisztességes nők, a kiknek jó hangjuk és zenei hallásuk van, s magánaton megtanulták mindazt, a mit az óvónőképző-intézetben tanítanak; ezek a pályázók azonban előbb osztályvizsgálatot tesznek az óvónőképző-intézetben, s legalább fél évig gyakorlatilag működnek valamely kisdedővönőben;
4. mindazok, a kiknek a képesítő-vizsgálatra a vallás- és közoktatásügyi miniszter engedelmet ad.

A kik a kisdedővönőképző-intézetet nem végezték, azok a vizsgálatra való boesájtás iránt ahhoz a tanfelügyelőhöz folyamodnak, a kiknek a felügyelete alá tartozó óvónőképzőbe képesítő-vizsgálatot szándékoznak tenni. Tizennégy évesnél ifjabb nők képesítő-vizsgálatot nem tehetnek. A ki magánaton készül a vizsgára, jól teszi, ha előbb huszonnégy fillért a M. Kir. Tudományegyetemi nyomda igazgatóságától (Budapest, I. Iskola-tér 3.) megszerzi a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1891. évi 57.472. számú rendeletét, a melyben részletesen föl van sorolva, hogy mit tanítanak a kisdedővönőképző-intézetekben.

A kisdedővönő (alkalmaztatás esetén) lakást vagy lakásbért kap, s legalább 600, a 10.000 lakosnál népesebb városokban pedig legalább 800 korona fizetést.

Leánygimnázium.

Mióta Wlassics Gyula volt vallás- és közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy a nők is beiratkozhasanak rendes hallgatóknak az egyetemre, azóta egyre több nő törekszik arra, hogy gimnáziumi érettségi bizonyítványt szerezzen. Legegyszerűbb módja ennek az, hogy az elemi iskola elvégzése után a leánygyermeket beiratjuk magántanulónak valamelyik fiugimnáziumba, s mint magántanuló egyenként végzi az osztályokat nyolc év alatt.

A ki azonban a polgári vagy felsőbb leányiskola negyedik osztályát jeles eredménnyel elvégezte, egyszerre magánvizsgálatot tehet a gimnáziumi négy alsó osztály tananyagából. Ha ez a vizsga sikertül: úgy a leány beiratkozhatik a gimnázium ötödik osztályába.

A polgári vagy felsőbb leányiskola hatodik osztálya után egyszerre lehet tenni magánvizsgát a gimnázium hat alsó osztályáról is és ebben az esetben csak a gimnázium VII. és VIII. osztályát kell még elvégezni. Az ilyen leányok számára a budapesti VII. kerületi (Baresay-utcai) főgimnáziumban két éves tanfolyam van, a melynek befejezte után a növendékek gimnáziumi érettségi vizsgát tehetnek. (Heinrich Alajos dr. VII. ker. főgimnáziumi tanár szívesen szolgál fölvilágosítással.

A gimnáziumi osztályok közül minden évben csak egyről lehet magánvizsgálatot tenni; az előrehaladott kora nők (20 éven fölül) azonban egy évben két osztályról is vizsgázhatnak. A vizsgálati díj nagysága s a be nyújtandó folyamodvány alakiságai az állami, városi és felekezeti intézetekben különbözők. Legcélszerűbb attól az igazgatótól kérni fölvilágosítást, a kinek gimnáziumában az illető vizsgázni óhajt.

Az Országos Nőképítő-Egyesület Budapesten, a Zöldfa-utcában, teljes nyolcosztályu leánygimnáziumot tart fenn, a melyben a leányok ugyanolyan tanterv és rend szerint végzik gimnáziumi tanulmányaikat, mint a többi intézetekben a fiúk. A tandíj az alsóbb osztályokban 160, a felsőbb négy osztályban pedig 220 korona évenként.

Menedékházat vezető dajka.

A menedékházak kétfélék, állandóak és nyáriak. Mindkettőnek a vezetésére csak olyan nőt lehet alkalmazni, a ki a törvényben (1901. XV.) előirt képesítést megszerezte.

Az állandó menedékházak vezetői hathónapos tanfolyamot végeznek. A kisdedővönőképző-intézetekben csaknem minden évben van ilyen tanfolyam. Hogy melyik évben, mely városban tartanak dajkaképző-tanfolyamot, azt legközelebb a legközelebbi tanfelügyelőségtől lehet megtudakolni. A tanfolyamra csak egészséges, ép testű, tizenöle évesnél nem fiatalabb és negyven évesnél nem idősebb nőket vesznek föl, a kik az elemi iskola hat (vagy négy) osztályát elvégezték, vagy legalább írni-olvasni, számolni, s magyarul beszélni tudnak, zenei hallásuk és tisztán esengő hangjuk van. Elengedhetetlen kellék azonban, hogy a pályázó a hatóság által kiállított erkölcsi bizonyítványt mutasson be. A fölvetelnél a tanítók családtagjai előnyben részesülnek. A tanfolyam vezetőjénél írásban vagy személyesen lehet a fölvetelre jelentkezni. A tanfolyam ideje alatt ki-ki maga gondoskodik lakásáról és ellátásáról; a szegénysorsuak azonban segítyt is kaphatnak. Az oktatás gyakorlati uton történik egy mintaszéri kisdedővönőben. A tanfolyam elvégzésével vizsgálatot kell tenni.

A ki a fölvételi föltételeknek megfelel, s legalább egy évig volt kíségitő egy okleveles óvónő mellett, az a tanfolyam hallgatása nélkül is leteheti a képesítő-vizsgát.

A nyári menedékházak vezetői csak hathetes tanfolyamot végeznek. A fölvetel föltétele és módja ugyanaz, mint a hathónapos tanfolyamon. A hathetes tanfolyamon vizsgát nem tesznek, csak bizonyítványt kapnak a résztvevők a tanfolyam látogatásáról.

A nyári menedékházak vezetői lakást, s 20—40 korona havi díjat, az állandó menedékházak vezetői pedig lakást és 240—500 korona fizetést kapnak.

Munkamesternő.

Az elemi népiskolákban itt-ott munkamesternőket is alkalmaznak, a kik a tanítónőképző-intézetekben a tanév végén szerezhetnek képesítést. A képesítő-vizsgára csak azokat boesájtják, a kik tanítónőképző-intézetet végeztek, vagy magánaton készültek erre a vizsgára. Tizennégy évesnél fiatalabb vagy nem nagyon erkölcsös életű nők a vizsgálatra hiába jelentkeznek.

A vizsgálat írásbeli, szóbeli és gyakorlati; az írásbelinek tárgya: magyar fogalmazás, egy kis számolás és kézimunkai rajz; a szóbelinek tárgya: a nevelés tan; a gyakorlati vizsgának tárgya: kötés, horgolás, hurkolás, színes hímzés, ruhaszabás, fehérenművarrás és foltozás. A ki nem végzett tanítónőképző-intézetet, az a nő a vizsgálatért 20 korona díjat, a bizonyítvány kiállításáért pedig 2 korona díjat fizet.

Nevelőnő.

Valóságos csapás a magyar társadalomra, hogy a német nevelőnők száma ötször akkora, mint a magyar nevelőnőké. A hochdeutsch nevelőnők valósággal elárasztják az országot, ugyszintén a svájci bonneok is, a kiket eselédeknek szerződtek, s nevelőnőkül használnak. A fővárosban számos u. n. „tanerő-ügynökség” fényes jövedelemre tesz szert azzal, hogy ily német vagy svájci nevelőnőket magyar (főképpen izraelita vallásu) családoknál elhelyez. A nevelőnői pályára alkalmas magyar leányoknak az erről a pályáról való leszorításán kívül még igen nagy baj az, hogy a Magyarországra került külföldi nevelőnők erkölcsiség tekintetében gyakran nem igen állnak ki a tűzpróbát, s így a nevelőnők iránt az egész magyar társadalmat elfogulttá teszik.

Nálunk valóságos betegsége a társadalomnak, hogy leányait nem magyar, hanem német vagy francia műveltségre szeretné tanítani; csak szeretné persze, mert hiába alkalmaz akármilyen hochdeutsch, vagy akármilyen svájci nevelőnőt: a szegény növendék azért mégse szerez se igazi német, se igazi francia műveltséget.

A társadalom e hiu és balga elfogultságával számot vetett a közoktatásügyi kormány is, a mikor az ország egyetlen nevelőnőképző-tanfolyamát szervezte.

A budapesti II. kerületi állami tanítónőképző-intézetbe ugyanis felerészben oly növendékeket vesznek föl, a kik a tanítónői okleveleken kívül nevelőnői képesítést is akarnak szerezni. Az intézet növendékei a nevelőnői tanfolyamon német és francia nyelvet (esetleg angol nyelvet) és zenét is tanulnak, s ezekből a tárgyakból a tanítónői képesítésen kívül külön bizonyítványt kapnak. A német nyelv tanulására különös gondot fordítanak; az előadásokat a tanfolyamon már az első évtől kezdve német nyelven tartják, s a francia nyelvet is gyakorlatilag oktatják. A zenét csoportokra oszolva tanulják a növendékek, naponként legalább egy-egy órában.

Azok a növendékek, a kik németül egészen jól, franciául pedig kielégítően beszélnek, az angol nyelvet is tanulhatják.

A nevelőnőképző-tanfolyamon természetesen csak a budapesti II. kerületi állami elemi tanítónőképző-intézet rendes hallgatói vehetnek részt.

A Divat Ujság főzőkönyve.

Régi igazság az, hogy nagy úr a gyomor. A korgó gyomor lázad és a legerőszakosabban követel. A míg nem foglalkoztatjuk, addig nem hagy békét; a míg nyugtalanságát le nem csillapítjuk, addig nem tűri, hogy csak egy pillanatra is megfélekedzünk róla. És elvégre is igaza van; hisz szó sem fér ahhoz, hogy a gyomrunk a testi erőnk fenntartója és biztosítója, a mi egyszersmind a lelki összhangzatunknak az alapja is. Mert csakugyan megeafolhatatlan, hogy „csak ép testben lakik ép lélek.” De vajjon lehetünk-e kifogástalanul egészségesek, ha a gyomrunk igényeit nem elégítjük ki tisztességes módon?

Művelt társadalomban erre való a jó és mindenképpen kifogástalan konyha, a melynek a kellő berendezésén kívül, első föltétele, hogy kitűnő törvénykönyv paragrafusai szerint gondoskodjék gyomrunk békéjéről.

A konyha törvénykönyve a jó szakácskönyv! Olyan szakácskönyv, melynek épp ugy hasznát veheti a gazdag, mint a takarékosra utalt társadalom. A szakácskönyv adhat tanácsot akár Lukullusnak is, de az egyszerű asztal kis lakomáit és hétköznapi ebédeit-vasorait semmiesetre se kicsinyelje.

Meg kell gondolnunk, hogy az általános és egyre növekedő drágaság, a mi a kis jövedelemmel rendelkező embereket annyira sújtja, úgy is arra kényszerít bennünket, hogy egyszerűen éljünk, a mi nem jelenti azt, hogy mindamelllett is ne éljünk nagyon jól. Csak attól függ, hogyan készítjük el akár a legegyszerűbb ételt is.

És éppen az ilyen egyszerű ételsor összeállítására nem adnak igazán jó utbaigazítást az eddigelé ismert szakácskönyvek. A legtöbbje tele van szemeszédelt drága ételekkel, melyekhez pl. tíz tojás (Budapestben telen tíz fillér darabja) sok vaj, sok eukor stb. De alig lel a tépelődő háziasszony egypár olyan husfélét, jó főzeléket, a mi jó is legyen, sokba se kerüljön.

A lap első számának a megjelenésekor már is számot vetettünk azzal, hogy ne valamiféle innen-onnan vett ételeknek készítmódjával ismertessük meg olvasóinkat; hanem olyanokkal, a melyek kipróbáltak, jók, s az egysoron lévő embernek valók.

Igy is volt.

A *Divat Ujság* tizennégy évfolyamában csakis olyan receptek jelentek meg, a melyeket egy boldogult emlékeztető *Csepreghy* Ferencné szerkesztő-elődünk a maga konyháján próbált ki, vagy pedig rokontól, ismerőtől, jóbaráttól, előfizetőtől kapott. Idő multával a köszönő és elismerő levelek sokaságával árasztottak el kelves olvasóink, hogy írásuk szinte készített arra, hogy az évtizeden át gyűjtött recepteket csoportosítsuk s megismerjük a

Divat Ujság főzőkönyvét.

Olyan főzőkönyvet, a mely a meglévő szakácskönyvektől annyiban tér el, hogy számot vet a mával, a pénzbeli tehetséggel s egyuttal arra is gondol, hogy a mit ad, az jó legyen, s ne kellessen a recepttel kísérletezni, a melynek minden recipéje *Kipróbált*. A melyből válogathasson ne csak az egészséges, de a beteg s a lábadozó is. Az anya, ha kicsikéje számára keres tápláló ételt, hadd lelje meg azt a *Divat Ujság főzőkönyvében*, s ott találjon dús választékot a vegetáriánus; a cukorbajos; az a ki hízni akar, s az, a ki éppen ezt szeretné elérni.

Hozzáértő orvos vizsgálja felül ama ételeket, a melyek receptje alakjában meg fognak a főzőkönyvben jelenni s így segítségére leszünk faluhelyen szülőnek, hogy esetleges baj esetén minő táplálékot nyújtson a betegnek, a ki nem bírja el azt a dolgot, vagy még betegbő tenni, a mi esetleg az egészségnek jót tesz.

És mindenekelőtt nemcsak az általánosan ismert ételeket akarjuk egybegyűjteni, hanem édes hazánk minden vidékéről, beleértve a nemzetiségieket is, össze akarjuk szedni mindazt, a mi jó és izletes.

Hogy pedig ennek a mi munkánkunknak semmi hiánya se legyen, arra kérjük kedves olvasóinkat, legyenek segít-

ségünkre és küldjenek be mindenféle kipróbált jó recept. A rántottlevestől kezdve mindent hálás köszönettel fogadunk. Legyenek segítségünkre abban, hogy ne hiányozhassék széles e hazánk egyik vidékének a sajátos eledele sem. De nem akarunk ám idegen tollakkal ékeskedni, hanem mindenik elfogadott recept alá adairjuk a beküldő nevét. Így aztán olyan munkatársai lesznek a Divat Ujság főzőkönyvének, hogy az esakis tökéletes lehet.

Szeretettel kezdünk ehhez a munkához, támogassanak bennünket a mi kedves olvasóink is ugyanilyen érzéssel, hiszen elsősorban és mindenek előtt nekik akarunk kedveskedni, a mikor olyan főzőkönyvet készítenk a számukra, a melyből ne hiányozzék még a heti ételsor sem, nem felejtkezve meg a bójtról, se a nagyobb s különféle lakodalmi ebélekről. Hadd lehessen a Divat Ujság főzőkönyve az, a minék készül: minden magyar gazdasszonynak megbízható tanácsadója.

A szerkesztőség.

Halálozás.

Mandel Mórné, szül. Sternberg Amália, Mandel Mór szabolesvármegyei főrvényhatósági tagnak és a Mandel, Hoffmann Quittner vállalkozó-cég belső tagjának felesége a jótékonyágáról ismeretes úrnő, tegnap Budapesten 76 éves korában meghalt.

Özvegy Palmer Endréné, született Nechwalsky Róza meghalt Budapesten életének 69-ik esztendejében.

Peremartoni és nagytoronyai Fábry Gyuláné dr.-né, született tiszaujhelyi Ujhelyi Etelka meghalt Miskolcon.

Bartók Lajosné, született Weiser Ilona meghalt Vácon életének 45-ik, boldog házasságának 15-ik esztendejében.

Özvegy Ertl Vilmosné, született Sztanga Magdolna meghalt Selmecbányán nyolcvanhét esztendőskorában.

Özvegy Gyulay Istvánné, született Botlka Mária, meghalt Aradon hatvankét esztendőskorában.

Báli-Musseline-Voile-Marquisette- és „Henneberg“-selyem 60 kr.-tól feljebb, bérmentve és vámentesen. Minta postafordultával. Megrendelések bármely nyelven intézendők: an Seidenfabrikt. **Henneberg in Zürich**

Pártoljuk a honi ipart!

Az igaz magyar gazdasszony nem küldi már ruháit külföldre tisztítás és festés végett, mert

BEIERL JÓZSEF

műfestő és vegytisztító,

Budapest, VI., Király-utca 8., (az udvarban)

a legjutányosabban és legpontosabban vegytisztít és fest bármilyen uri és női szövet-, selyem-, bársony- és csipkeruhát. Csipke- és szövethüvelyek tisztítása. — Vidéki megrendelések gyorsan, pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Főüzlet: Budapest, VI., Király-u. 8. az udvarban.

Gyűjtőtelep: IV., Múzeum-körút 31. sz. X., Belső-Jászberényi-ut. 4. Ujpest, Árpád-ut. 46.

HA ŐSZÜL A HAJA

használja a hírneves **STELLA-VIZET** mely nem fest

KANEM A HAJ ERVEDETI SZÍNÉT ADJA VISSZA. Kapható egyedül: **ZOLTÁN BÉLA** gyógyszer-tárában.

Ócs. és kir. Fensége Jésszefőh. udv. száll. Üvegje 2 K. Budapest, Szabadság-tér Sétány-utca sark. Postai szétválasztás naponta. Üvegje 2 K.

1908. Hatodik évfolyam. 1908.

Egy gazdálkodó sem nélkülözheti a legolcsóbb és legjobb baromfitenyésztési heti szaklapot, a

„BAROMFITENYÉSZTÉS“-t,

mely a gazdasági- és sportbaromfi-éneklő- és díszmadár-, galamb- és házinyúltenyésztési és értékesítési kérdéseket a legteljesebben felkarolja és tárgyalja. Főszerkesztő Hreblay Emil állattenyésztési magyar kir. felügyelő. — Félbirtokosok, bérlők, gazdatisztók, kisgazdák, iparosok és magánok egyaránt használnak és élvezhetik a „Baromfitenyésztés“-t, a magyar baromfitenyésztési ügy igaz barátját. — Előfizetési ára: Egy évre 10 K., félévre 5 K. A „Baromfitenyésztés“ hetenként szép képeket közöl. — Levélszekrényében minden kérdésre megbízhatóan és pontosan válaszol. A „Baromfitenyésztés“ olcsóságával (egész évre 10 K., félévre 5 K.) szerényebb és legkényesebb igényeket is kielégíti. — Előfizetési pénzek e cím alatt: „Baromfitenyésztés“ szerkesztőségének, Rákospalotán, Budapest mellett küldendők.

Pincegazdászati cikkek leg-

olcsóbb bevásárlási forrása és legnagyobb raktára

WATTERICH A.

Budapest, VII., Dohány-utca 5. szám.

Szépítő Kúrák

házi használatra.

Bőrszépítő kúra a normális, ép, tiszta arcbőr szépségének ápolására és megőrzésére; száraz, sötét, durva, hamló, fessülő, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Börgyógyító kúra fényes, zsiros, pörös, atkás (mitesszeres), pattanásos (vimmertis), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izzadás ellen.

Bőrtisztító kúra. Elsárgult, leharant napsütött arok fehéritésére. szepítő és májfolt ellen.

Hámlasszó kúra. Leneseftoltok, tág pórusok, pattanás-nyomok, rózsapattanás (rosacea) bőrkeményedés, borvirág, himlőhely és sebhely ellen.

Haj-gyógykúra hajkorpa, hajhullás ellen s a kopaszodás megakadályozására.

Ezen kúrák alatt olyan készleteket (kollektciókat) kell érteni, melyek fel vannak szerelve a megfelelő csappannal, a szükséges kozmetikai eszközökkel és szerekkel, melyeknek biztos hatását 1892 óta ezer és ezer arcon tapasztaltuk s a melyeknek ártalmatlanságáról az intézet főorvosa: **Dr. Jutassy József** kozmetikus bőrgyógyász, egészség-tanácsadó kezkeskedik, kinek receptjei szerint a szerek készülnek. A kimerítő használati utasítás alapján mindenki sikeresen kezelheti önmagát. **Jutassy dr. „Szépségápolás“** című könyve minden kúrához mellékelve van.

Minden egyes készlet ára 5 kor.

Készíti és elárulítja személyesen vagy posta útján a

Kozmetikai Gyógyintézet,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. I. em.

Kapható vagy megrendelhető az Intézetben kívül minden gyógyszerertárban. — Főraktár: **Török József** gyógyszerertára Budapest, VI., Király-utca 12. szám.

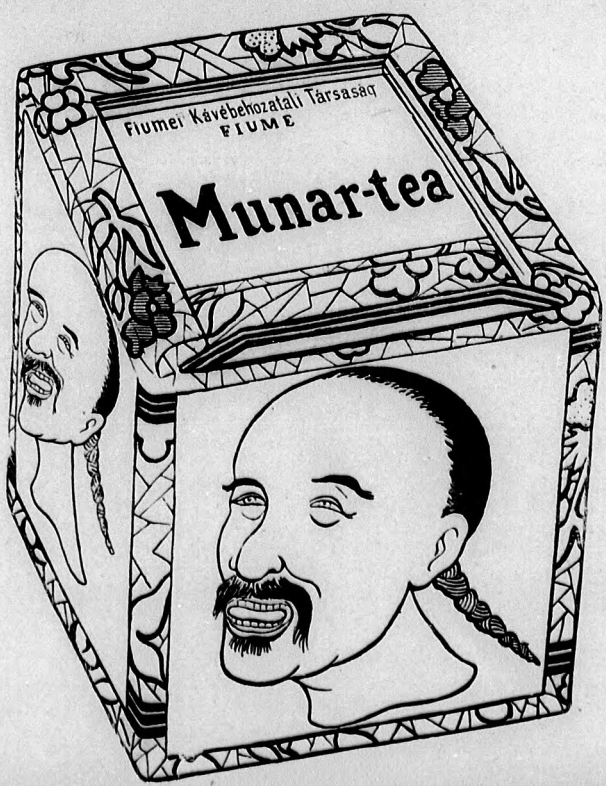
FIUMEI KÁVÉBEHOZATALI TÁRSASÁG

B. T. VIRÁG és TÁRSAI

FIUME, Postafiók: 77.

MUNAR-TEA

Az ország tea-fogyasztói előtt egy ezideig még teljesen ismeretlen tea-fajt hozunk **Munar-tea** és **Munar-tea-keverék** név alatt forgalomba, mely arra van hivatva, hogy **Fiuméből** kiindulva hírnévre tegyen szert. E remek teát mindenki meg tudja különböztetni más tea-fajtól, mert hasonló **hatalmas**, intenzív, remek illata egyetlen tea-fajnak sincs, mint a mi **Munar-teáknak!** Felöntése: sötét, borszinű. Illata meglepően kellemes és erőteljes.

Ereje: minden eddig ismert tea-fajnál erősebb.

MUNAR-TEA

1 kilogram 22 korona.

MUNAR-TEA „keverék“

1 kilogram 18 korona.

Vámolva és bérmentve az ország bármely posta-állomására.

A legkevesebb mennyiség, melyet e teából küldünk, 1 kilogram.

Szerkesztői üzenetek.

Kedves olvasóink. Arra kérjük a *Divat Ujság* olvasóit, hogy akármilyen ügyes-bajos dolgukban forduljanak bizalommal hozzánk. A legnagyobb készséggel és a legjobb belátásunk szerint állunk rendelkezésükre. Legyen a szerkesztőség postája az a kapocs, mely közelebb hozza olvasóinkat hozzánk s tekintsenek bennünk barátainknak, a kikre mindig számíthatnak, ha bármiben s bármikor tanácsra van szükségük.

Lapunk mai számával befejeztük az 1907. év negyedik negyedét. Az előfizetés megújítására postautalványt mellékelünk. Kérjük igen tisztelt olvasóinkat, hogy előfizetésüket újítsák meg, nehogy a lap szétküldésében fennakadást szenvedjenek.

Sz. I.-né. Budapest. Tessék ez ügyben Bérczi D. Sándorhoz fordulni, Budapest, VI., Király-utca 4.

Mióka. Már ugyan hogy méltóztatik olyat gondolni, hogy magyar lap német verseket közölne!

K. Elemérné. Hogy illik-e felbontani egy nővendégének a levelét? Asszonyom, hát az illetet még kérdezni is lehet? Egyszer megeshetik véletlenségből és akkor még lehet rá mentés; de ha ismételtlen megessik, ez annak a bizonyossága, hogy itt a kíváncsiság okozza a véletlent, és akkor már olyan elbírálás alá esik, mintha kikutatná a vendége zsebet, ládáját, pénztárcáját stb. Nem, ez nemcsak hogy nem illik, de a legnagyobb illetlenségnek mondható.

Bálozó leányka. Ha kedveli a fehér színt, akár mindig fehér ruhában mehet bálba, ennél szebb úgy sincs. Azzal pedig, hogy azt fogják himni, hogy a tavalyi ruhájában bálozik, ne törődjék, mert hiszen még ez sem volna valami nagy szerencsétlenség. Csak azon igyekezzék, hogy kifogástalanul esinos legyen, a többivel ne törődjék. Mindenekelőtt pedig táncoljon sokat, mulasson jól, mert ez a fő s nem az, hogy minden bárra új ruhája van-e.

Lilli. Nem kötelez további ismeretségre. Társaságos asszony tudja magát tenni az ilyesmin és kénytelenségből s a háziak iránt való tekintetből szíves és előzékeny mindenkihez. Azért azonban senki sem nehezteljen, ha semleges területen egyesekkel szemben feledékeny, rövidlátó stb. Csak hogy ügyesen legyen akár az egyik, akár a másik.

Teruska. Debrecen. 9754. Tényleg a legalkalmasabb karácsonyi ajándék egy oly szörmekészlet: nyakbavető és karmantyú. A megrendeléshez közölje velük leánya termelvényét, valamint azt is, hogy e célra mennyit szán, és a többit bízva teljesen reájuk, jobban megválasztani a legmegfelelőbbet mint ők, amugy sem tudná. Címüket gyakran olvashatja itt, de mert nem akarja feleségétől megkérdezni, hogy a meglepetés teljes legyen, ideiktatjuk még egyszer: *Dán Testvérek cs. és kir. udvari szűcsök. Budapest, Dorottya-utca 11.*, esetleg kérje be tőlük nagy képes árjegyzéküket, a melyből mindenre fölvilágosítást talál. A készletet igényeinek megfelelőleg 60, 100, 200 koronáért szerezheti be, de hozhat persze drágábbat is, olesőbbat is tőlük, csak közölje velük az árt.

Falusí asszony. Ha egy héten belül nem viszonozhatja, mentse ki magát levelben. Az első látogatás udvariassági tény, azt viszonozni illik is, kell is. Hogy aztán a további érintkezés hogyan fejlődik, az megváltik, de udvariasságra udvariassággal kell felelni.

Tudatlan. Hogy lehet-e valaki a saját testvére féltékeny? De nagyon is! Vannak, igaz, a testvéri szeretetnek olyan hősei is, a kik lemondanak a saját életük boldogságáról, beköltöztetik szívökbe az örök gyászt és lemondást, csak hogy boldognak lássák a testvéreket, a kit talán a saját életöknél is jobban szeretnek. De gyakoribb a másik eset, a mikor a szíve szerelmest a nő félteni kezdi a nálánál talán szebb és fiatalabb testvértől, s akkor a gyűlöletnek, a féltékenykedésnek olyan kegyetlen harca fejlődik, melynek nagyon gyakran komor családi tragédia a vége. És ez bekövetkezhetik akkor is és oly testvérek között is, a kik különben mindig békés szeretetben éltek egymással. De hát a szerelem csudás módon sok embert megváltoztat és fölkelti benne az előtte is addig ismeretlen szenvedélyeket.

Hin kis leány. 1. Soha se fogja a divatját mulni 2. Minthogy az orr vörösségének az az oka, hogy az orr bőrében levő apró erek ki vannak tágulva s vérral erősen meg vannak telve, ennek a bajnak a megszüntetésére olyan szereket kell használni, melyek a kitágult ereket ismét megszükiteni képesek. Az erekre ilyen szükítő hatása van a hideg víznek is. Azért ezzel is próbát kell tenni. Tapasztalat szerint az orr vörössége, ha nem igen nagyfokú, elmúlik, ha napjában kétszer-háromszor tíz percig hideg vízzel borogatjuk az orrot. Ha ily módon az orr vörössége már nem lenne eltüntethető, akkor erősebben ható érzékítő szereket kell alkalmazásba venni. Ilyen szereket az ergotin és az ichthyol. Mind a kettő szappan alakjában is használható, mint tulsziros ergotinszappan és tulsziros ichthyol-szalicszappan. Eme szappanok használata úgy történik, hogy kétszer-három-

szor napjában meleg vízzel s a szappanok egyikével mossuk meg az orr bőrét.

T. J.-né. A krizantém-jelmezt a legszebb, ha egészen fehér ponzsi-selyemből készítik, a következők módon. Ha fiatal leánynak készült, akkor kerek legyen az alja, sok-sok fodorral, a melynek a széle kirojtozott legyen és aztán fésűvel felborzolt. Az alját krizantém díszítse, mely lehet piros virág is. A vállon s a másik karon egy-egy krizantém legyen, a karra fehér szalaggal erősítve. Nagy, fehér kalap, melynek krizantém legyen a dísz, de lehet a virágot csak a hajba is tűzni. Fehér szalaggal körülfont bot, a melyre krizantém-bokréta van erősítve. Asszonyoknak ugyanezt lehet világos vagy narancssárgából megcsinálni, ugyanígy, csak hogy akkor a ruhának uszályosnak kell lennie és föltétlenül kell a kalap is. Selyem helyett megteszi a batizst is.

Vigasztalan asszony. Miután közel öt esztendeig volt menyasszony, végre férjhez ment ahhoz, a kit szeretni vélt, s a kiről azt hitte, hogy nagyon szereti őnt. „Az életem az örökös gyász sorozata volt; elvesztettem mindenkit, a ki kedves volt a szívemnek, s csak nagyon beteg, megtört lelkű anyámat hagyta meg az Isten. Ketteskén éltük napjainkat, megosztva minden szabad időnk a templom és a temető közt. A mi könnyünk megmaradt, azt elirtuk szeretteink hantjánál s el sem tudtuk képzelni, hogy ez még másképp is lehetne. Egyszerre csak a jegyesem, a kit a hivatásom tőlem messzire vitt, megjött és sürgetni kezdte egybekelésünket. Nehéz szívvel bár, de végre beleegyeztem, megesküdünk és édesanyámmal együtt elmentünk új otthonunkba. És ekkor kezdődött az én nagy szenvedéseimnek az ideje. A férjem el akart vonni az anyámtól s míg hozzám esupa gyöngödség volt, kiméletlen és rideg volt az édesanyámhoz. Ezt nem bírtam el. Kétségbeesve ébredtem annak a tudatára, hogy a férjemen csalódtam. Nem töprengtem hát soká, felszedelőköttem az édesanyámmal együtt, az uramat ott hagytam s jöttünk vissza a régi hajlékunkba, a hol tovább éljük szomorú életünket, gyászolva és imádkozva... A levele nagyon megható s az élete csakugyan nagyon szomorú, csak abban nem tudunk igazat adni, hogy családott férjében. Hogy lehet az, hogy egészséges idegzetű és szervezetű ember azért házassodik meg, hogy az önk gyászos, ájtatos kettősébe beálljon harmadiknak? Nem gondolkozott ezen? Kár, ha nem tette; mert ha teszi, be kellett volna látnia, hogy szép a gyermeki szeretet s szent kötelességünk, megbecsülni édesanyánkat, de nem kevésbé szent az a kötelességünk, a melylyel a férjünknek tartozunk. Ha magával vitte az édesanyját a fiatal életbe — s ebben ritkán van köszönet, — azon kellett volna lennie, hogy bármennyit ad is az idejéből, a szíve melegebből az édesanyjának, a férjének sohasse lehessen az az érzése, hogy valamiben megrövidül ez által. A férfiak nem szeretik a mindig siró asszonyokat s nem a közvetlenül közelükben. S ime, az ön férjének, mindjárt kettő jutott ebből a fajtából. A helyett, hogy a mikor fáradtan hazajött, derűs kis otthont, vidám kis feleséget lelt volna, talált két szomorú, örökké fekete ruhában járó asszonyt, a kik profán léleknek néztek őt, a miért nem sir velük s nem talál éppen olyan gyönyörűséget a vallásos könyvek olvasásában, mint ők. Ilyen körülmények közt persze hogy elégedetlenkedett s mert hogy a feleségét szerette, inkább az anyósával érezte türelmetlenségét. Érthető viszont az is, hogy az ön finom lelkülete ezt nem bírta elviselni, csak hogy egy kis okossággal elejét vehette volna ennek a helyzetnek. Ám hátha meg nincs annyira elrontva a dolog, hogy ne lehetne rajta segíteni? Fontoljon meg mindent, s mindenekelőtt semmit se tegyen elhamarkodva, nehogy akkor bánja meg a tettét, a mikor már semmit se tehet jóvá.

Érdekes néprajzi gyűjtemény.

Az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításán, a néprajzi részben egy érdekes gyűjtemény vonja magára a közönség figyelmét: ezer darab husvétli hímest (piros) tojás, melyet Rónaky Kálmán dr., Baranya vármegye árvaszei ülnöke gyűjtött össze és állított ki. Főlemlítésre méltó e szép gyűjtemény nemcsak azért, mert benne néprajzi szakértelemmel és tudással van összeállítva a szebb-nél-szebb piros tojás, hanem mert egy olyan ágát a népművészetnek teszi maradandóvá, mely már kihalóban van. A festett tojást fölvaltja már a cukrász készítette tojás. A falusi nép is városi után vágyik. A pécsi országos kiállításán díszlevelet nyert Rónaky Kálmán dr. e nem mindennapi gyűjteménye, melynek szekerénye teljesen méltó a tartalomhoz. Egy magyaros stílusban készített szalmafüdelű ólon kötöstyűk ill; a négy oszlopon pedig egy-egy nyul ül s a hátán kosárban tojást tart. Az ügyes állványt és érdekes tartalmát sokan nézik és dicsérik gyűjtőjét kiállítását.

Hatásában felülmulhatatlan az olyan szappan, a mely egyuttal a bőrt is szépíti, a nélkül, hogy ártana neki. Ilyen a *Brázy-sósorszesz* szappan, a mely könnyen és erősen habzik, a mikor is kellemes illat árad belőle, a mely maradandó. Másik jeles tulajdonsága az, hogy a bőrt szépíti, puhítja, fehériti, a bőrkiütéseket eltávolítja és rendkívül tartós.

Ne vásároljatok selymet,

mielőtt levelezőlapon 4 10 állór mintát nem kértetek garantáltan megbízható, csodálatosan szép újdonságainkból fekete-ban, fehérben és színesben. Különlegesség: Selyemszövetek, manasszonyi-, bál-, látogató- és utcai-tollatúra bluzra, belsőre stb. mtkint 1 K. 15-től 18 K.-ig. Kíváncsiaknak magánfelteknek adunk el és a kiválasztott selyemszövetet portó- és vámmentesen a lakásba szállítjuk.

Schweizer & Co., Luzern U 14. (Svájc).

Selyemszövet-kivitel. — Kir. udv. szállítók.

**Lksia
gyöngye**

felülmulha'atlan
arc- és kéz-
ápoló - szer.

Ára 2 kor.

Puder d'Lksia 1.50 K.
Savon d'Lksia 1.-K.

Beaufort & Cie, Paris, Rue Anetot 113.

Főraktár: Török József gyógytára, Budapest, Király-u. 12

Bármely alakra és nagyságra állítható!

Nem kell a munkát sem rátűzni, sem rávarrni! —
Kifeszítés és leszerelés egy perc alatt!
Négy oldalról tökéletesen feszít!

50/50 cm. □ 2.80 K. 80/80 cm. □ 3.50 K. 60/75 cm. □ 2.90 K.
60/80 " " 2.70 " 90/90 " " 4.10 " 60/100 " " 3.50 "
70/70 " " 3.20 " 100/100 " " 4.60 " 75/100 " " 4.- "

Viszonteladónak magas jutalék. Megrendelhető:
Barna Károly szabad hímző-keret-gyárossal Gyöngyösön.

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangját, hangtartását más gyártmány meg sem közelítheti, részletfizetésre is legmesszebb menő jótállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedűk fuvolák, oltorák, okarinák stb. olcsón, legjobbak. Kitéve elismert jó munkáért.

Arjegyzéket ingyen küld
Mogyoróssy Gyula

m. kir. szab. hangszergyára
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.
Telefon 58-20.

Kiváló háziszser

A „Califig“ néven általánosan ismert kaliforniai fügeszörp gyomor-bántalmak, emésztési zavarok, ezek utóbjai, u. m. hátfájás, bevont nyelv, fejfájás és gyomorégés ellen. Ize kellemes, hatása enyhe és mégis biztos. Tisztítja az emésztési szerveket, miáltal az emésztés rendes lesz, fokozza az étvágyat és megóvja az egészséget.

A „Califig“ ugy gyermekeknek, mint felnőtteknek egyaránt kitűnő szolgálatot tesz.

Kapható minden gyógyszerertárban.

Egy nagy üveg ára 3 K., kis üveg 2 K.

Főraktár: Török József gyógyisertára
Budapest, VI., Király-utca 12. sz.

KÉZIMUNKÁK

== beszerzésére ==

előrajzolt, kezdett és kész kivitelben, valamint minden kézimunkához való anyagok, kelmék és hozzávaló művészies kivitelű rajzokat legjobban ajánlja

GERTLER ADOLF, kézimunkaiparos és mûrajzó

BUDAPEST, József-körút 75. szám.

Vidéki megrendelések gondosan eszközöltetnek.
Képes árjegyzékom kívánatra ingyen és bérmentve küldöm.

BRÁZAY SÓSORSZESZ SZAPPAN

Tiszta keze, okos esze van annak, a ki a Brázay sósorszesz-szappant használja!

A híres Brázay sósorszesz e szappanban is megőrzi az egész bőrfeületre és izomzatra általánosan ismert hatását s ezért mindenki, ki maga és családja egészségét szíven hordja, a mindennapi mosakodásnál csak a Brázay sósorszesz-szappant használjon. Kapható illatszereseknél, gyógytárakban, drogériákban, ugyszintén minden ánum és előkelő üzletben.

Szabásból és varrásból alapos oktatás nyújt, 16 év óta főnálló, hatóságilag bejegyzett és kibővített tanintézetben, elegáns ruhák elkészítése, valamint bennlakó tanítványok is elfogadottnak.

Bogár Ilona, Budapest, Erzsébet-körút 2.

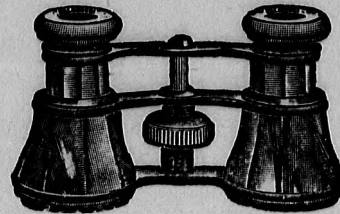
CALDERONI ÉS TÁRSA

— BUDAPEST, —

VÁCI-UTCA 1. SZ. KISHID-UTCA 8. SZ.

Színházi látcsövek

alumíniumból legkülönbözőbb kiállításban, kitűnő üvegekkel.

Női látcsövek fogantyúval. Zeiss, Busch-és Goerz-féle prizma távcsövek. Tábori, vadász-és versenylátcsövek átiragorapide. Szalonlorgánatok. Orroslétek és szemüvegek arany, ezüst, teknősbéka-sönt kezetben. Stereoskop-szekrények. — Laterna-magláák, kísérletelő-szekrények. Aneroid légsúlymérők. Terem- és ablakhőmérők díszes kivitelben.

Fényképezési készülékek, kodak stb. dús választékban. — Villamos szelblámpák.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A KRIEGNER-féle SZÉPÍTŐ-SZEREK

és pedig az

„Akácia”-Krém

2-3 nap alatt minden arcot fehérré, simává s üdvé varázsol. Eltávolít szepelót, májfoltot, mitesszert, pattanást, ráncokat stb. Teljesen ártalmatlan. Ára 2 korona.

„Akácia”-szappan

kellemes illatu, tartós és üdítő hatásu. Ára 1 korona.

„Akácia”-puder

megvéd a nap és szél befolyása és arctiszttalanságok ellen. Ára 1 kor.

Főraktár:

„KORONA”-gyógyszertár,
Budapest, VIII., Kálvin-tér (Baross-u. sarok).
Postai szétküldés naponta.

Az asszony szépsége

kevesbé függ az arcvonások csinosaságától, mint inkább a test formáinak harmonikus arányosságától. Hogy az asszonyoknak és a fiatal leányoknak jól kifejlett felső testük legyen, kerak körvonalokkal, telt vállal, görbök és csontos kiszéleskedések nélkül, néhány hétig használniok kell a

RATIÉ-féle keleti pilulákat.

Ezek a pilulák nem ártnak sem a gyomornak, sem az egészségnek és nagyon erősítő hatásuk van, a mint számos községi-levél és orvosi bizonyítvány tanúsítja. — Egy doboz használati utasítással 6.45 kor. előleges beküldése után vagy 6.75 korona utánvétellel bérmentve küld Török József gyógyszerésztára, Budapest Király-utca 12.

Svájci himzést saját gyártmányut

aól, gyermek- és ágyfehérneműs, valamint menyasszonyi kelegyékés küld vámentesen magánosoknak:

WAPPLER & GROB
St.-Gallen M. 39. Svájo.

Tessék mintát kérni.
Levélportó 20 fillér. Levelezőlapra 10 fillér.

LEVENTA

IRTA: ZSIRKAY JÁNOS.

REGÉNY.

Ára: füzve 3 kor., díszes vászonkötésben 5 kor.

Kapható a BUDAPESTI HIRLAP könyvkiadóhivatalában a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett.

Kis leányok karácsonyfája alá minden tekintetben alkalmas ajándék:

FEHÉR SZÁRNY

— IMÁDSÁGOS KÖNYV

6—15 éves katolikus kis leányoknak

Főgyházmegyei hatósági Irtá: Balásházy Petra. engedelemmel

Bájos poétikus benső áhitattal telt kis munka ez, valóban gyermekeknek irt, hozzájuk szóló, őket felemelő. Kettős hang vonul végig a sorokon, az Isten szeretete és a hófehér gyermeklélek szeretete. Kiválóan alkalmas ajándék először áldozó leánykáknak. Kiállítás rendkívül izlőses, díszkrét, a halvány pastellszínű keretrajzok virágdíszítésén mintha a gyermek ajkának sóhajtása, áhitata, csókja megakadna. Nem tudánk buzgó és jó anyáknak jobb tanácsot adni, mint hogy e könyvvel lepiék meg leánykáikat. A könyv kiállítás, lapjai díszítése bájos szelrajzokkal alkalmas arra, hogy nyájas benyomásával az imádkozó kedvet bensőbbé tegye. Erre szolgál öt szent kép sikerült reprodukciója is.

A fehérvászonba kötött imádságoskönyv **ára: 3 Korona.**

Kapható a BUDAPESTI HIRLAP könyvkiadóhivatalában és minden könyvesboltban.

Főülmulhatatlan arcápoló- és toilett-cikk a

POUDRE & SAVON SIMON PARIS.

Helyiségváltozás miatt

KUNZ JÓZSEF ÉS TÁRSA

császár és királyi udvari szállítók

Budapest, V. Ker., Deák-tér 1.

az idei karácsonyi vásárt különösen nagyszabásuan rendezik.

Mindennemü vásznak, asztalneműek, fehérneműek, menyasszonyi kelegyék, szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítők stb.

1908 elejétől új áruházunk V., Bécsi-utca, Deák Ferenc-utca sarok.

Gyöngé a fejlődésben vagy a tanulásban elmaradt **gyermek**ek,
 valamint **vérszegény**, magukat fáradtnak érző és **ideges**, túleröltötött, köpnyű ingorlékeny minden kora **felnőttek**
 mint erősítő szert nagy sikerrel használják

HOMMEL DR. Haematogenjét.

Az étvágy megjön, a szellemi és testi erők gyorsan fölélednek, az összes idegrendszer megerősödik.

De határozottan a valódi „Hommel dr.“ Haematogént kell kérni és a sok utánzat egyikét se erőszakoltassa magára az ember.

KITÜNŐ SZÁZSZORSZÉP SZÉNÁSY „ARANYVIRÁG” IGEN JÓ

BÉLA LEVÉLPAPÍR DISCRET —
LEVÉLPAPÍR LEVÉLPAPÍR BORITÉKKAL.
BÉLELT BORITÉKKAL. ÁRUHÁZA. BORITÉKKAL.

1 DOBOZ ÁRA 2 KORONA. BUDAPEST IV. FERENCZIEK-TERE 9. 1 DOBOZ ÁRA 1 KORONA.

Olcso cseh ágytoll

5 kiló, új, fosztott 12 K.,
 fehér pelypuha fosztott 18 K., 24 K., hófehér pelypuha fosztott 30 K., 36 K. — Szétküldés frankó utánvétellel. Kioszerelés és a visszasadás a postaköltség megtérítése esetén meg van engedve. **Benedikt Sachsel Lobos 275 Posta Pilsen Csehország.**

Női kézimunkákhoz

szükséges mindennemű **himzőanyagok**, valamint **női- és gyermekharisnyák** nagy választékban legolcsóbb árban kaphatók. — **Képes árjegyzék** bérmentve.

Berger és Feiszinger

női kézimunka-, himzőanyag-raktár, rajzműterem
 Budapest, IV., Korona-utca 4. szám.
 Állami felső leányiskolai szállítók.

Kakas Márton

Előfizetése negyedévre 3 K.
 Kiadóhivatal:
 Budapest, Rökk Szilárd-utca 4.

Az asztalosok szövetkezeti Butorcarnoka.

A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló

BUTORCSARNOK

és hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, felhívja a nagyérdemű butorvásárló közönség figyelmét a **VIII., József-körút 28. szám**, Bercsokis-utca sarok, valamint **IV., Belváros, Ferenciek-tere I. szám** alatti királyi bérpalotában dúsan felszerelt modern és stílusos lakberendezéseinek megtekintésére, a melyek jutányos áron jótállás mellett adtnak el. **A Butorcarnok szövetkezet** részére kizárólag csak budapesti képesített asztalos- és kárpitos-mesterek dolgoznak. Budapest környékén készített, vagy bécsi silány árak eladásával nem toglalkozik. Megrendeléshez tervezetet és költségvetést kívánatra készítünk. — Minden egyes butorcsarnok bizottság által föllülbirálva. 2181

Tisztelt **Luigi Alessandrini ur!**
 Kivánságára szívesen bizonyítom, hogy **1887 óta** (tehát körülbelül **20 év óta**) a valódi szab. **Phönix-mosólógót** Carpanini, Gambaro & Co. használjuk: többet mint az idő és a munka felét megtakarítjuk vele és így sokáig tartó, folytonos használat után megkímélt meg a gyöngé, csipkétis.
 Grác, 1906 március 24-én.
 A Paulai Szt. Vince kegyestestvérek központi házából.
Erancis M. Immaculata főnöknő.

Örömmel bizonyítom, hogy a szab. **Phönix-mosólógót** Carpanini, Gambaro & Co. az én háztartásomban nagyon jó sikerrel használták.
 Prága, 1896 október 11-én.

Tisztelettel
Orsini Rosenberg Félix gróf.
 es. és k. vezérőrnagy,
 a 9. gyalog-hadosztály parancsnoka.

Bejegyezve } Ausztria 5281
 } Magyarország 3160

Hamu nélkül, csaknem semmi szappan.
 A szövet legnagyobb kímélese.
 Vakítóan fehér fehéremű.
 Nincs hezappanozás.
 Az idő és a szappan telére szállítva.
 A fehéremű tökéletes dezinficiálása: a kolera- és tifusz-bacillus, a léptene, csirajának megsemmisítése. A fehéremű kellemes, hygienikus illatot kap.
 Kapható: netto **45** és **25** kg. ládáiban, netto **4 1/2** kg. kazettákban (középmagyságu család egy hónapi szükségletére elegendő).

Tessék figyelni az Ausztriában (5281. sz.) és Magyarországon (3160. sz.) bejegyzett **Phönix-jegyünkre**, a mely a mi egyedüli tulajdonunk.
 Csak a mi eredeti zárt csomagolásunkban levő árúért állunk jót a fehéremű évekig való tartosságaért.
 A mi **Phönix-jegyű** árunk **tejedelmi házakba** be van vezetve és már **1886. év óta** állandóan rendszeresen használják a magyar osztrák birodalom legtöbb **kolostorában**, **kórházában** javító- és elmeegógyító-intézetében, **gözmosodájában** és szállójában.
 1 lada, szabad árú, 25 nkg. ára 14.— K) bérmentve
 6 kazetta a 4 1/2 27 nkg. ára 16.20 K)

bárhová Magyarországon-Ausztriában. Fizetés a megrendelőskor vagy utánvétellel. Nagyban megfizetően olcsóbb.
 Legkisebb mennyiség 25 nkg. szabad árú; vagy 6 kazetta (családi szükségletre megfelelőbb). Mintaként semmitsem adunk.
 Nagyban való megbízás, valamint föléjárás után való **kerdezősködés** (onnán, a hol a föléjárás nincs) tőkével rendelkező cégek részéről mindig vezérképviselelnkhöz intézendő, a kinek gyári raktára van Magyarországon-Ausztria számára.

Luigi Alessandrini ur, Trento (Ausztria).
 Levele Luigi Alessandrini Trento.
 Tavirat) **Fabbrica privilegiata di Lisciva Fenice Carpanini, Gambaro & C. Genova.**
 (Olasz, francia, német levelezés.)

KLYTHIA a bőr ápolására, az arc szépítésére **PUDER** és frissítésére.
 Legelőkelőbb toalett-, bál- és szalonpuder, fehér, rózsaszínű vagy sárga.
 Vegyileg elemezett és jó véleményű, mondott róla **POEL 7 dr. os. k. tanár Bécsben**.
 A legjobb körökből származó elismerő iratok minden dobozhoz mellékelve vannak.

TAUSSIG GOTTLIEB, áno. toalettesszappanok és illatszerek gyára, ca. és kir. udvari és kamara szállító.
Főraktár: BÉCS, I., Wollzeile 3.
 Egy doboz ára 2 K. 40. Szétküldés utánvétellel vagy az összeg előleges beküldése után.
Raktárak Budapesten:
Főrk József gyógyszerész, Király-utca 12 szám és **Andrássy-ut 31., Kochmeister Frigyes** utóda, Hold-u. 8., **Rainer J. és Társa** drogéria, II., Corvin-tér 6.
Watterlich Arnold, Dohány-utca 5. szám **Szécsel Lajos,** Andrássy-ut 76. **Sugár A. Madonna-drogéria,** Csömör-ut 7. **Hesz Izidor és Tea,** Bátor-utca 9. **Kafka Emil Fortuna-drogéria,** III., O-buda, Tavasz-p. 8. **Stern Zsigmond,** Flóra-drogéria, Váci-körút 42. **Budapest. Molnár és Moser,** droguista, IV., Koronaherceg-utca 11. **Neruda Nándor,** Kossuth Lajos-u. 7. **Rogatsy Kálmán,** droguista, Kerepesi-ut 10. **Kiss János,** Iris-drogéria, Karoly-körút. **Soltész Ignác,** Váci-körút, **Barlos Milán,** Váci-körút 82/A.

Angelica Ibolya-glicerín-szappan
TAUSSIG GOTTLIEB
 ca. és kir. udvari és kamara szállító
BÉCS.

Raktárak Budapesten:
Főrk J. gyógyszerész, Király-utca 12. és **Andrássy-ut 31., Kochmeister Frigyes** Hold-utca 8. **Datsányi Frigyes,** Marokkai-utca 2. **Datsányi Károly,** Fűrdő-u. 10. **Eggers gyógyszerész,** Váci-körút 17. **Fodor M. droguista** Király-utca 41. szám és Váci-körút 10. **Lux Mihály,** Museum-körút 7. **Lányi és Draut,** Koronaherceg-u. 10. szám. **Petrovits M.,** Bécsi-u. **Eisner és Ringer drogéria** „A két oroszlanhoz”, Andrássy-ut 37. szám. **Aos Mihály,** droguista, V., Lípót-körút 27. **Majthényi Béla,** Vámbácz-körút 15. **Kiss és Schmidt,** Csillag-drogéria, Lövöldé-tér 7.
Plek G. Király-u. 20. **Irgang K.,** Egyetem-u. **Szécsel L.** Andrássy-ut 76. **Sugár A. Madonna-drogéria,** Csömör-ut 7. **Hesz Izidor és Tea,** V. Bátor-utca 9. **Kafka Emil Fortuna-drogéria,** Budapest III. Obuda, Tavasz-utca 8. sz. **Stern Zsigmond,** Flóra-drogéria, Bpest, Váci-körút 42. sz. **Molnár és Moser droguista,** IV., Koronaherceg-utca 11. sz. **Neruda Nándor,** Kossuth Lajos-u. 7. **Rogatsy Kálmán droguista** Kerepesi-ut 10. **Kiss János Iris-drogéria,** Karoly-körút. **Soltész Ignác,** Váci-körút, **Barlos Milán,** Váci-körút 82/A. **Rainer J. és Társa drogéria,** II., Corvin-tér 6.

Lót felesége.
 Angol regény. Irta **Clark Alfréd.** „Lót felesége” az újabb angol irodalom egyik lespoetikussabb műve. Modern minden ízében és mégis a bibliai költészet legragyogóbb tárgyainak egyikével olvad össze. Egy angol társaságnak a Szentföldön utazását és a sivatagon való veszedelmes kalandjait beszéli el a szerző. Híselts átvizsi az arabokkal való harcokon és végül a éobarlamba kerülnek, melyben csodálatos szépségében tündöklik most is Lótnak sóva változott felesége. Két szarelini történet szövődik össze ezzel a tárggyal, az egyik hősnője egy angol tudós bájos leánya, a másik egy arab leánya. Ára 1 kor. 20 fill. Kapható a Budapesti Hírlap könyvkiadóhivatalában a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett.

Előkelő hölgyeink
 sohasem látogatnak színházat, hangversenyt vagy nyilvános helyet, anélkül, hogy előbb ne gondoskodtak volna az arcbőr szépítéséről oly nagyon ártalmas külső behatások tavoltartásáról. Elismert tény, hogy előkelő hölgyeink művésznőink legkedveltebb toalett-cikke a szabadalmozott **Kriegner-féle Crème de Marguerite**
 Az elismerő-levelek egész tömege igazolja, hogy használata mellett az arcbőr zsiros tapintata megszűnik, nem fényes, a nap, levegő, szél és hideg nem tohetnek benne kárt. Az arc üde, bársnypuhaságu lesz töle, bőrhámás, kiütés, májfolt, börtarka, szeplő nem éktelekdedik rajta.
A KRIEGER-féle Crème de Marguerite a legideálisabb szépítő-szer és amellet teljesen ártalmatlan, miről alábbi hivatalos bizonyítvány tanuskodik:
 N. kir. állami vegyiszerleti állomás Budapest.

Hivatalos bizonyítvány.
 A budapesti n. kir. vegyiszerleti állomás részéről ezennel hivatalosan bizonyítottatik, hogy a **Kriegner György** gyógyszerész által gyártott **Crème de Marguerite** arckozmés-femlakozmés-kelet, festéksanyagot vagy egyáltalában a szervezetre ártalmas hatása anyagot nem tartalmaz.
Liebermann dr.
 a. k. áll. vegyiszerl. áll. titkárja.
A Kriegner-féle Crème de Marguerite kizárólag a **KORONA** - gyógyszer-tárban kapható.
 Bpest, Kálvin-tér (Bertalan-sz. sarok).
 Egy téglár ára 4 korona.
 Postai szétküldés naponta.